

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Pawłowiczki

Diagnoza delimitacyjna

Pawłowiczki, 2024

Opracowanie:

Spis treści

1. Wprowadzenie	4
Podstawa prawna	4
Charakterystyka gminy	6
2. Metodyka wyznaczania obszaru zdegradowanego	7
Charakterystyka wyróżnionych obszarów porównawczych	7
Dobór kryteriów delimitacji obszaru zdegradowanego	10
3. Diagnoza obszaru zdegradowanego.....	15
Sfera społeczna	15
Sfera gospodarcza.....	31
Sfera środowiskowa.....	33
Sfera przestrzenno-funkcjonalna	37
Sfera techniczna.....	44
4. Podsumowanie analizy	48
5. Wyznaczanie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji	53
6. Spis tabeli i rysunków	60
6.1 Tabele	60
6.2 Rysunki.....	61

1. Wprowadzenie

Niniejsza diagnoza delimitacyjna stanowi kluczowy etap do opracowania Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Pawłowiczki (dalej zwany: GPR). Celem jej sporządzenia jest analiza sytuacyjna, która pozwoli na dokładne określenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Wymienione tereny charakteryzuje sytuacja kryzysowa w sferze społecznej i pozaspółecznej, dlatego wymagają one szczególnej uwagi i interwencji. Dzięki diagnozie nastąpi poznanie aktualnego stanu społeczno-gospodarczego obszaru gminy Pawłowiczki oraz identyfikacja obszarów problemowych w pięciu sferach (społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej).

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Pawłowiczki jest dokumentem strategicznym, który wytycza kierunki działań na najbliższe lata i umożliwia pozyskiwanie środków finansowych z różnych źródeł, mających na celu poprawę warunków życia mieszkańców oraz rozwój lokalnej społeczności. Opracowanie Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Pawłowiczki oraz jego koordynowanie wraz z tworzeniem warunków do przeprowadzenia skutecznej rewitalizacji znajduje się w zadaniach własnych gminy — na co wskazuje art. 3 ust. 1 ustawy o rewitalizacji (Dz. U. z 2024 r. poz. 278).

Podstawa prawna

Podstawą opracowania i prowadzenia procesu rewitalizacji (łącznie z przygotowaniem diagnozy delimitacyjną i dokumentu GPR) jest ustawa dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. z 2024 r. poz. 278). Definiuje ona podstawowe pojęcia, które wyjaśnione zostały poniżej w postaci krótkiego słowniczka pojęć.

— **Rewitalizacja** stanowi „proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie gminnego programu rewitalizacji”¹

— **Interesariusze rewitalizacji** to:

„1) mieszkańcy obszaru rewitalizacji oraz właściciele, użytkownicy wierzchości nieruchomości i podmioty zarządzające nieruchomościami znajdującymi się na tym obszarze, w tym spółdzielnie mieszkaniowe, wspólnoty mieszkaniowe, społeczne inicjatywy mieszkaniowe, towarzystwa budownictwa społecznego oraz członkowie kooperatywy mieszkaniowej współdziałający w celu realizacji na obszarze rewitalizacji inwestycji mieszkaniowej w rozumieniu art. 2 ust. 1 ustawy

---

¹ Zgodnie z Art. 2 ust. 1 ustawy o rewitalizacji.

z dnia 4 listopada 2022 r. o kooperatywach mieszkaniowych oraz zasadach zbywania nieruchomości należących do gminnego zasobu nieruchomości w celu wsparcia realizacji inwestycji mieszkaniowych (Dz. U. z 2023 r. poz. 28 z późn. zm.);

2) mieszkańcy gminy inni niż wymienieni w pkt 1;

3) podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność gospodarczą;

4) podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność społeczną, w tym organizacje pozarządowe i grupy nieformalne;

5) jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne;

6) organy władzy publicznej;

7) podmioty, inne niż wymienione w pkt 6, realizujące na obszarze rewitalizacji uprawnienia Skarbu Państwa².

— **Obszar zdegradowany** (nazwa skrócona OZ) „obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, wysokiej liczby mieszkańców będących osobami ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (Dz. U. z 2022 r. poz. 2240), niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym”³.

— **Obszar rewitalizacji** (nazwa skrócona OR) jest to „obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, o których mowa w art. 9 ust. 1, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację”⁴.

Powyższe definicje obszarów należałoby poszerzyć o dodatkowe informacje. Między innymi, aby dany obszar mógł być uznany za obszar zdegradowany, musi występować na nim przynajmniej jedno z negatywnych zjawisk: gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych lub technicznych. Natomiast podczas wyznaczania obszaru rewitalizacji należy pamiętać, że ustawodawca ściśle określił proporcje tego obszaru, który nie może zajmować więcej niż 20% powierzchni gminy oraz nie może być zamieszkiwany przez więcej niż 30% jej mieszkańców.

---

² Zgodnie z Art. 2.1 ust. 2 ustawy o rewitalizacji.

³ Zgodnie z Art. 9 ust. 1 ustawy o rewitalizacji.

⁴ Zgodnie z Art. 10. ust. 1 ustawy o rewitalizacji.

Charakterystyka gminy

Gmina Pawłowiczki jest gminą wiejską położoną w południowej części województwa opolskiego oraz w zachodniej części powiatu kędzierzyńsko-kozielskiego. Zajmuje ona prawie ¼ powierzchni powiatu, a dokładnie 15 356 ha (co stanowi 24,6%). Graniczy: od południa z gminą Baborów (powiat głubczycki), od zachodu z gminą Głubczyce (powiat głubczycki), od północy z gminą Głogówek (powiat prudnicki), od wschodu z gminą Reńska Wieś (powiat kędzierzyńsko-kozielski) i gminą Polska Cerekiew (powiat kędzierzyńsko-kozielski). Administracyjnie Gmina Pawłowiczki podzielona jest na 22 sołectwa, na które składają się wsie: Borzysławice, Chrósty, Dobieszów, Dobrostawice, Gościęcín, Grodzisko, Grudynia Mała, Grudynia Wielka, Jakubowice, Karchów—Ligota Wielka, Kózki, Maciowakrze, Mierzęcín, Milice, Naczęsławice, Ostroźnica, Pawłowiczki (siedziba gminy), Przedborowice, Radoszowy, Trawniki, Ucieszków i Urbanowice.

Geograficznie Pawłowiczki umiejscowione są w Nizinie Śląskiej oraz na Płaskowyżu Głubczyckim w dolinie rzeki Straduni. Rzeka ta przecina teren gminy w kierunku północnym i stanowi lewostronny dopływ Odry łącznie z innymi ciekami wodnymi na terenie gminy: Potokiem Jakubowickim, Potokiem Ligockim, Potokiem Olszówka (olsza). Największą część powierzchni gminy zajmują użytki rolne. Z uwagi na bardzo sprzyjające warunki klimatyczne i bardzo dobre gleby, gmina Pawłowiczki gospodarczo ukierunkowana jest na rolnictwo, przechowalnictwo, przetwórstwo rolno – spożywcze oraz usługi dla ludności.

Położenie gminy jest korzystne ze względu na usytuowanie w pobliżu dużych miast takich jak: Kędzierzyn - Koźle oraz Głubczyce. Powiązania komunikacyjne zapewniają: – droga krajowa nr 38 (granica państwa/ Krnov – Kędzierzyn-Koźle) przebiegająca osiowo przez środek gminy (kierunek północno-wschodni i południowo-zachodni); droga wojewódzka 417 (Laskowice - Racibórz), która ma znaczenie regionalne (umożliwia połączenie pomiędzy Raciborzem, a Głogówkiem i Prudnikiem); a także drogi powiatowe i gminne. Przez gminę przebiegała kiedyś linia kolejowa nr 195 (Polska Cerekiew - Baborów) jednakże została wyłączona z użytkowania (poszczególne odcinki linii zaliczone zostały do: nieczynnych, nieprzejezdnych, rozebranych lub o zmienionym przeznaczeniu). Linia nr 195 przebiegała przez gminę w kierunku wschód-południe wraz ze stacjami w Pawłowiczkach (wieś Chrósty) oraz we wsi Maciowakrze (w pobliżu wsi Dobrostawice). W 2013 r. na terenie gminy zarejestrowano prywatne lądowisko Pawłowiczki zlokalizowane pomiędzy wsią Borzysławice i Pawłowiczki.

Gmina jest atrakcyjna krajobrazowo i turystycznie, a także bogata w zasoby dziedzictwa kulturowego. Na jej terenach zlokalizowanych jest wiele zabytków, do szczególnie wyróżniających się zaliczyć można kościół odpustowy św. Brykcjusza oraz kościół parafialny pw. św. Jadwigi w Radoszowach. Warto wspomnieć również o kilku zachowanych pałacach, w tym: w Jakubowicach, w Grudynia Małej oraz w Grudyni Wielkiej.

2. Metodyka wyznaczania obszaru zdegradowanego

Definicje zaprezentowane w pierwszym rozdziale diagnozy stanowią fundament do opracowania odpowiedniej metodyki wyznaczenia obszarów podlegających degradacji oraz obszarów, wymagających rewitalizacji. W związku z tym, kluczowym elementem przyjętej metodologii stała się analiza konkretnych wskaźników, które wyraźnie obrazują sytuację gminy Pawłowiczki w pięciu głównych obszarach: społecznym, gospodarczym, środowiskowym, przestrzennym i technicznym. Najważniejszą sferą, w której kryzys jest przesłanką do podjęcia rewitalizacji, jest sfera społeczna, w której analizowano takie aspekty jak demografia, kapitał społeczny, bezpieczeństwo publiczne, wsparcie społeczne oraz rynek pracy.

Aby przeprowadzić wiarygodną diagnozę delimitacyjną, wykorzystano dwa podejścia: statystyczne (gdzie doszło do analizy wskaźników statystycznych) i przestrzenne (gdzie ukazany został rozkład zjawiska za pomocą kartogramów):

a) W ramach pierwszego podejścia zostały poddane analizie dane statystyczne, nazywane także danymi pierwotnymi. Zbieranie rzetelnych i użytecznych danych, które pozyskiwano z różnych instytucji i jednostek organizacyjnych gminy Pawłowiczki, było kluczowe dla ich późniejszej selekcji. W ten sposób wyróżniono najistotniejsze informacje, które stanowiły podstawę dalszych analiz.

b) Drugie podejście do diagnozy delimitacyjnej polegało na podziale obszaru gminy na jednostki statystyczne, a następnie wyborze zmiennych (kryteriów delimitacyjnych) i przeprowadzeniu analizy wskaźnikowej dla każdego z obszarów porównawczych. Umożliwiło to wskazanie obszaru zdegradowanego, a więc obszaru znajdującego się w szczególnie trudnej sytuacji ze względu na koncentrację negatywnych zjawisk we wszystkich pięciu sferach. Ostatecznie spośród obszarów zdegradowanych wyodrębniono obszar rewitalizacji z uwzględnieniem ustawowych wskaźników obligatoryjnych dotyczących powierzchni oraz liczby ludności.

Charakterystyka wyróżnionych obszarów porównawczych

Obszar gminy Pawłowiczki został podzielony na jednostki statystyczne poprzez uwzględnienie zarówno administracyjnego podziału na sołectwa, jak i struktury osadniczej, funkcji oraz naturalnych granic. Z uwagi na dużą liczbę sołectw, zdecydowano się na ich terytorialne powiązanie w celu utworzenia mniejszej liczby obszarów porównawczych. W sumie wyróżniono 6 jednostek porównawczych, których podział zaprezentowano w poniższej tabeli.

Tabela 1 Podział wiejskich obszarów porównawczych w gminie Pawłowiczki

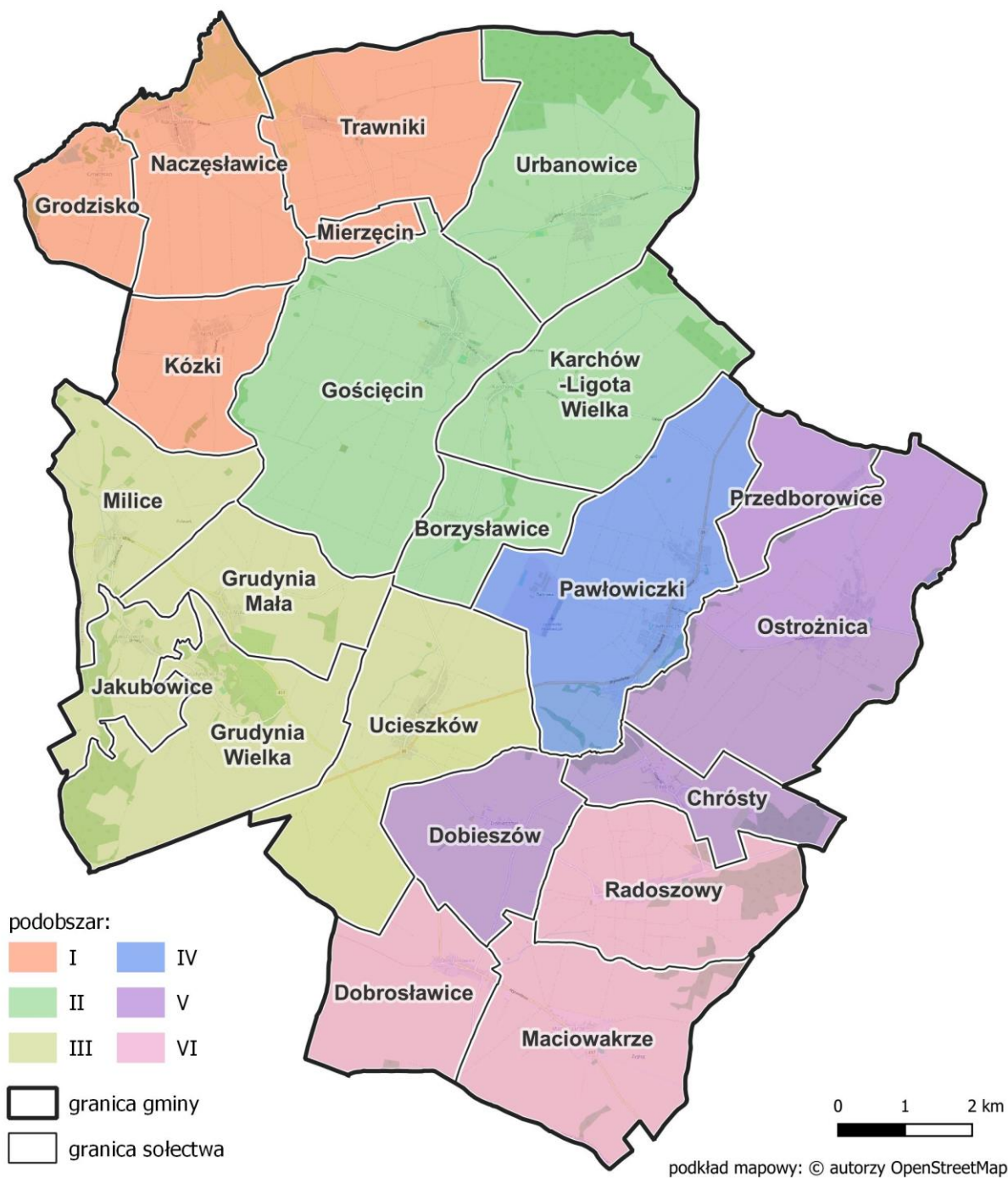
Obszary porównawcze	Sołectwa
Obszar I	Grodzisko, Kózki, Mierzęcín, Naczęsławice, Trawniki

Obszar II	Borzysławice, Gościęcín, Karchów-Ligota Wielka, Urbanowice,
Obszar III	Grudynia Mała, Grudynia Wielka, Jakubowice, Milice, Ucieszków
Obszar IV	Pawłowiczki
Obszar V	Chrósty, Dobieszów, Ostroźnica, Przedborowice
Obszar VI	Dobrosławice, Maciowakrze, Radoszowy

Źródło danych: opracowanie własne

Poniżej zaprezentowano podział gminy Pawłowiczki na obszary porównawcze w formie graficznej.

Rysunek 1. Podział gminy na obszary porównawcze

Źródło: opracowanie własne

Poniższa tabela przedstawia 6 wyróżnionych obszarów porównawczych wraz z uwzględnieniem ich powierzchni oraz liczby mieszkańców. Dane te odniesiono do wartości dla całej gminy.

Tabela 1. Zestawienie obszarów porównawczych w ramach programu rewitalizacji

Nazwa obszaru	Powierzchnia [ha]	Udział % powierzchni	Liczba ludności	Udział % ludności
Obszar I	2 449	15,9%	1 141	16,0%
Obszar II	3 756	24,5%	1 491	20,9%

Obszar III	3 272	21,3%	1 310	18,4%
Obszar IV	1 147	7,5%	1 146	16,1%
Obszar V	2 549	16,6%	1 301	18,2%
Obszar VI	2 183	14,2%	748	10,5%
Gmina	15 356	100,0%	7 137	100,0%

Źródło danych: opracowanie własne

Analizując dane jednostek zawarte w tabeli należy zwrócić uwagę na ich wartości. Będą mieć one wpływ na wynik poszczególnych wskaźników omówionych w diagnozie. Jednostką o największej powierzchni jest Obszar II (Borzysławice, Gościęcín, Karchów-Ligota Wielka, Urbanowice), a z kolei najmniejszą powierzchnią charakteryzuje się Obszar IV (Pawłowiczki). Największa liczba ludności zamieszkuje Obszar II, natomiast najmniejsza liczba mieszkańców charakteryzuje Obszar VI (Dobrosławice, Maciowakrze, Radoszowy).

Dobór kryteriów delimitacji obszaru zdegradowanego

Zgodnie z przyjętą metodologią przeprowadzenia diagnozy delimitacyjnej, kolejnym krokiem opracowania było wyselekcjonowanie odpowiednich zmiennych. Właściwe wskaźniki do analizy charakteryzuje to, że w konkretny sposób różnicują obszary porównawcze, wskazując czy na ich terenach występuje sytuacja kryzysowa czy też nie. Poniżej w formie zestawienia tabelarycznego przedstawiono opracowany katalog 28 zmiennych.

Do każdego wybranego wskaźnika dołączono jego opis metodologiczny oraz źródło danych. Co więcej, katalog został podzielony na odpowiednie sfery, z kolei w prawej kolumnie znajduje się wskazanie, czy dana zmienna to stymulanta czy destymulanta. Zależy to od tego, czy wysoka wartość wskaźnika świadczy o rozwoju obszaru gminy (stymulanta), czy też o występowaniu zjawiska kryzysowego (destymulanta).

Tabela 2. Katalog wskaźników - kryteria delimitacji

SFERA	ZMIENNA	OPIS ZMIENNEJ	STYMULANTA / DESTYMULANTA
SFERA SPOŁECZNA	1. Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców	Wskaźnik dotyczący aspektu demograficznego. Wskaźnik obliczony jako różnica między liczbą urodzeń i zgonów na danym obszarze, podawany w przeliczeniu na 1000 mieszkańców. Źródło danych: Urząd Gminy Pawłowiczki	Stymulanta

SFERA	ZMIENNA	OPIS ZMIENNEJ	STYMULANTA / DESTYMULANTA
	2. Liczba osób bezrobotnych na 1000 mieszkańców	Wskaźnik skupiający się na ocenie sytuacji społeczności obszaru na lokalnym rynku pracy dotyczący osób poszukujących pracy i zarejestrowanych jako bezrobotne Zmienna prezentowana w formie średniej przeliczeniowej pokazującej liczbę osób bezrobotnych na 1000 mieszkańców. Źródło danych: Powiatowy Urząd Pracy w Kędzierzynie-Koźlu	Destymulanta
	3. Liczba osób długotrwale bezrobotnych na 1000 mieszkańców	Wskaźnik określa liczę osób pozostających w rejestrze PUP przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich dwóch lat. Zmienna prezentowana w formie przeliczeniowej pokazującej liczbę osób długotrwale bezrobotnych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców Źródło danych: Powiatowy Urząd Pracy w Kędzierzynie-Koźlu	Destymulanta
	4. Liczba klientów pomocy społecznej na 1000 mieszkańców	Wskaźnik opisujący popyt na usługi ośrodka pomocy społecznej na danym obszarze oraz obrazujący stan lokalnej społeczności w zakresie liczby klientów ośrodka pomocy społecznej w przeliczeniu na 1000 mieszkańców. Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Pawłowiczki	Destymulanta
	5. Liczba udzielonych świadczeń na 1000 mieszkańców	Wskaźnik prezentujący skalę pomocy społecznej, udzielanej lokalnej społeczności. Zmienna prezentowana w formie przeliczeniowej liczby świadczeń z pomocy społecznej na 1000 mieszkańców. Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Pawłowiczki	Destymulanta
	6. Liczba osób pobierających świadczenia ze względu na niepełnosprawność na 1000 mieszkańców	Wskaźnik opisujący skalę pomocy społecznej udzielanej mieszkańcom z niepełnosprawnością. Zmienna prezentowana w formie przeliczeniowej liczby świadczeń ze względu na niepełnosprawność na 1000 mieszkańców. Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Pawłowiczki	Destymulanta
	7. Liczba korzystających z dożywiania na 1000 mieszkańców	Wskaźnik określający skalę pomocy społecznej udzielanej mieszkańcom w postaci dożywiania. Zmienna prezentowana w formie przeliczeniowej liczby dzieci, które w szkołach otrzymują posiłek na 1000 mieszkańców. Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Pawłowiczki	Destymulanta
SFERA SPOŁECZNA	8. Pomoc społeczna z tytułu ubóstwa na 1000 mieszkańców	Wskaźnik prezentujący skalę pomocy społecznej udzielanej mieszkańcom mierzącym się z ubóstwem. Zmienna prezentowana w formie przeliczeniowej liczby osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej z powodu ubóstwa na 1000 mieszkańców. Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Pawłowiczki	Destymulanta

SFERA	ZMIENNA	OPIS ZMIENNEJ	STYMULANTA / DESTYMULANTA
	9. Liczba korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu na 1000 mieszkańców	Wskaźnik opisujący skalę pomocy społecznej udzielanej mieszkańcom walczącym z uzależnieniem od alkoholu. Zmienna prezentowana w formie przeliczeniowej liczby zasiłków pomocy społecznej przyznawanych z powodu alkoholizmu na 1000 mieszkańców. Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Pawłowiczki	Destymulanta
	10. Bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego na 1000 mieszkańców	Wskaźnik określający skalę pomocy społecznej udzielanej mieszkańcom mierzącym się z bezradnością w sprawach opiekuńczo wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego. Zmienna prezentowana w formie przeliczeniowej liczby przypadków bezradności w sprawach opiekuńczo wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego na 1000 mieszkańców. Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Pawłowiczki	Destymulanta
	11. Korzystający z dodatku mieszkaniowego na 1000 mieszkańców	Wskaźnik prezentujący skalę pomocy społecznej udzielanej mieszkańcom, którzy nie są w stanie pokryć kosztów związanych z utrzymaniem mieszkania. Zmienna prezentowana w formie przeliczeniowej liczby osób pobierających dodatki mieszkaniowe na 1000 mieszkańców. Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Pawłowiczki	Destymulanta
	12. Liczba przestępstw na 1000 mieszkańców	Wskaźnik opisujący poziom bezpieczeństwa na danym obszarze, skupia się na prezentacji danych dotyczących poważnych naruszeń prawa. Zmienna przedstawiana jako liczba zdarzeń zakwalifikowanych jako przestępstwo w przeliczeniu na 1000 mieszkańców. Źródło danych: Komisariat Policji w Kędzierzynie-Koźlu	Destymulanta
	13. Liczba zdarzeń drogowych na 1000 mieszkańców	Wskaźnik opisujący sytuację w zakresie naruszeń bezpieczeństwa i prawa drogowego odnoszącą się do liczby zarejestrowanych zdarzeń drogowych. Zmienna prezentowana w formie przeliczeniowej pokazującej liczbę zdarzeń drogowych na 1000 mieszkańców. Źródło danych: Komisariat Policji w Kędzierzynie-Koźlu	Destymulanta
	14. Liczba organizacji pozarządowych na 1000 mieszkańców	Wskaźnik obrazujący poziom aktywności społecznej mieszkańców poszczególnych obszarów gminy. Wskaźnik prezentowany w formie przeliczeniowej wyrażanej stosunkiem zarejestrowanych organizacji społecznych do liczby ludności. Źródło danych: Urząd Gminy Pawłowiczki	Stymulanta
SFERA GOSPODARCZA	15. Liczba podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców	Wskaźnik obrazujący poziom rozwoju przedsiębiorczości w poszczególnych obszarach, prezentowany w formie przeliczeniowej wyrażanej stosunkiem zarejestrowanych gospodarczych przypadających na 1000 mieszkańców. Źródło danych: Hurtownia danych CEIDG https://dane.biznes.gov.pl/	Stymulanta

SFERA	ZMIENNA	OPIS ZMIENNEJ	STYMULANTA / DESTYMULANTA
	16. Różnica pomiędzy nowo zarejestrowanymi a wyrejestrowanymi podmiotami gospodarczymi na 1000 mieszkańców	Wskaźnik obrazujący tendencje związane z rozwojem przedsiębiorczości. Wyrażany przez różnicę liczby nowo zarejestrowanych i wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców. Źródło danych: Hurtownia danych CEIDG https://dane.biznes.gov.pl/	Stymulanta
SFERA ŚRODOWISKOWA	17. Ilość wyrobów azbestowych przypadających na 1 mieszkańca [kg na mieszkańca]	Wskaźnik zagrożenia wyrobami azbestowymi wyliczony został w oparciu o dane zawarte w Programie usuwania wyrobów zawierających azbest dla gminy Pawłowiczki. Wartość wskaźnika wyrażona została w kg przypadających na jednego mieszkańca gminy. Źródło danych: https://esip.bazaazbestowa.gov.pl/	Destymulanta
	18. Udział budynków mieszkalnych znajdujących się w strefie zagrożenia hałasem drogowym i kolejowym	Wskaźnik opisujący jaki odsetek budynków w poszczególnych obszarach znajduje się w strefie zagrożenia hałasem drogowym i kolejowym. Zmienna wyrażana w wartościach procentowych. Źródło danych: Opracowanie własne na podstawie BDOT (Baza danych obiektów topograficznych)	Destymulanta
	19. Średnie roczne stężenie PM2.5	Wskaźnik dotyczy jakości powietrza w poszczególnych obszarach, wyrażany jest w postaci wartości stężenia pyłów zawieszonych PM2.5 Źródło danych: https://powietrze.gios.gov.pl/	Destymulanta
	20. Udział gospodarstw domowych ogrzewanych kotłami na paliwo stałe	Wskaźnik przedstawia udział gospodarstw, w których źródłem jest paliwo stałe, a dokładniej odsetek tych punktów, wskazanych w ewidencji ciepła, których źródłem ogrzewania jest paliwo stałe. Źródło danych: Inwentaryzacja źródeł ciepła (Urząd Gminy Pawłowiczki)	Destymulanta
SFERA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA	21. Dostępność punktów usług publicznych (apteki, banki, biblioteki, instytucje kultury, poczta, świetlice, urzędy)	Wskaźnik określa poziom dostępności instytucji publicznych. Poddano go ocenie na podstawie liczby aptek, bibliotek, banków, urzędów pocztowych, urzędów, instytucji kultury, świetlic przypadających na 1000 mieszkańców obszaru (w znaczeniu organizacyjnym). Źródło danych: BDOT (Baza danych obiektów topograficznych)	Stymulanta
	22. Stosunek terenów rekreacyjnych w powierzchni ogółem	Wskaźnik prezentujący dostęp do przestrzeni rekreacyjnych w poszczególnych obszarach. Wskaźnik został oceniony na podstawie danych przestrzennych obrazujących udział terenów rekreacyjnych w powierzchni jednostki ogółem. Źródło danych: BDOT (Baza danych obiektów topograficznych)	Stymulanta
SFERA PRZESTRZENNA	23. Dostępność komunikacyjna	Wskaźnik obrazuje dostępność przystanków komunikacji publicznej w poszczególnych obszarach. Wyrażony jest on jako wartość przeliczeniowa liczby przystanków danym obszarze do powierzchni obszaru w km ² .	Stymulanta

SFERA	ZMIENNA	OPIS ZMIENNEJ	STYMULANTA / DESTYMULANTA
		Źródło danych: https://lokalnie.gtvbus.pl/kedzierzyn-kozle/	
	24. Dostępność opieki zdrowotnej na 1000 mieszkańców	Wskaźnik określający dostępność do opieki zdrowotnej na danym obszarze porównawczym. Wyrażony liczbą punktów opieki przypadającym na 1000 mieszkańców. Źródło danych: https://rpwdl.ezdrowie.gov.pl/	Stymulanta
	25. Udział powierzchni biologicznie czynnej w powierzchni ogółem	Wskaźnik obrazuje udział terenów z nawierzchnią ziemną, zapewniającą naturalną roślinność. Wskaźnik zaprezentowany w formie udziału (odsetka) w stosunku do ogólnej powierzchni jednostki. Źródło danych: BDOT (Baza danych obiektów topograficznych)	Stymulanta
SFERA TECHNICZNA	26. Liczba zabytków i pomników przyrody na km ²	Wskaźnik odnoszący się do liczby zabytków oraz pomników przyrody na danym obszarze. Zmienna wyrażona jako średnia liczba takich obiektów przeliczeniu na km ² . Źródło danych: Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków	Destymulanta
	27. Udział obiektów publicznych wymagających termomodernizacji	Wskaźnik odnoszący się do termomodernizacji budynków użyteczności publicznej. Wskaźnik wyrażony jako wartość procentowa w ogóle budynków użyteczności publicznej na danym obszarze. Źródło danych: Urząd Gminy Pawłowiczki	Destymulanta
	28. Udział obiektów wymagających dostosowania do osób ze szczególnymi potrzebami	Wskaźnik odnoszący się do dostosowania budynków użyteczności publicznej do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami. Wskaźnik wyrażony jako wartość procentowa w ogóle budynków użyteczności publicznej na danym obszarze. Źródło danych: Urząd Gminy Pawłowiczki	Destymulanta

Źródło danych: opracowanie własne

W następnej kolejności oraz zgodnie z przyjętą metodyką przystąpiono do rzetelnej analizy wyróżnionych zmiennych, która przedstawiona została w poniższych podrozdziałach z podziałem na sferę, w formie szczegółowych opisów, w ujęciu tabelarycznym oraz w postaci kartogramów.

3. Diagnoza obszaru zdegradowanego

Sfera społeczna

Na wstępie analizy delimitacyjnej skoncentrowano się na kluczowym aspekcie z perspektywy ustawy – sferze społecznej. Między innymi dlatego, że podejmowane działania rewitalizacyjne powinny bezpośrednio wpływać na poprawę jakości życia lokalnej społeczności. Aby przeprowadzić ocenę sytuacji w sferze społecznej w gminie Pawłowiczki, skorzystano z danych opisujących zakres problemów społecznych w poszczególnych obszarach porównawczych. Zebrane informacje umożliwiają ocenę sytuacji w różnych obszarach problemowych, takich jak: demografia, wsparcie społeczne, bezrobocie, bezpieczeństwo publiczne oraz kapitał społeczny.

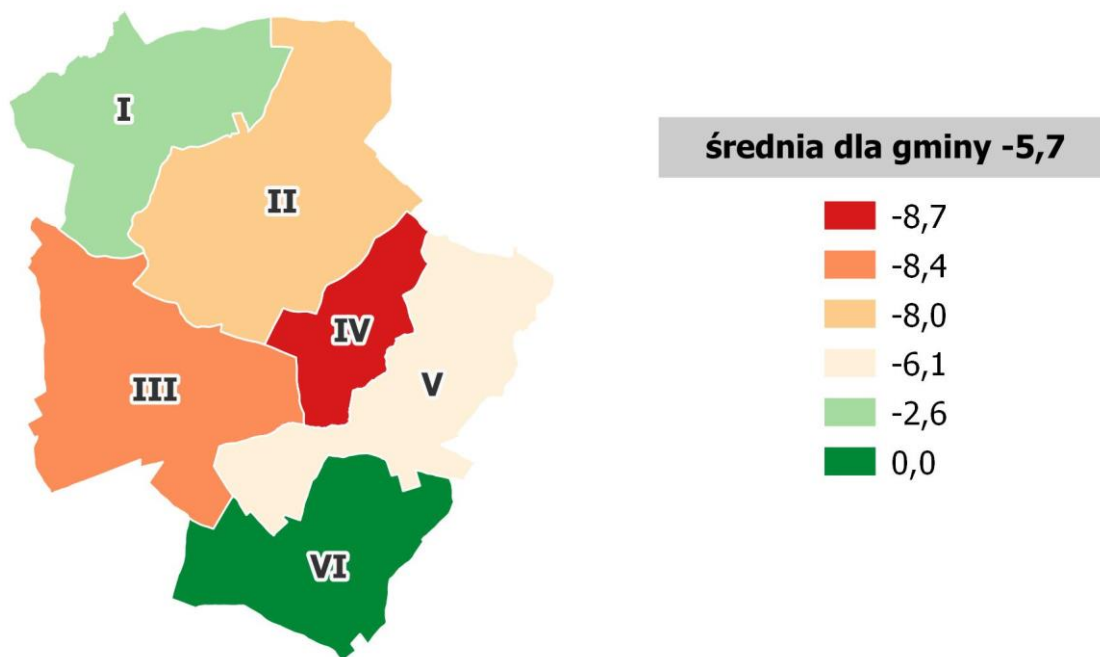
Pierwszym wskaźnikiem poddanym analizie został wskaźnik przyrostu naturalnego, wyrażony w różnicy liczb urodzeń i liczby zgonów oraz w przeliczeniu na 1000 mieszkańców. W 2022 roku w gminie Pawłowiczki zarejestrowano 57 urodzeń i 101 zgonów. Oznacza to, że liczba zgonów przewyższała liczbę urodzeń prawie o połowę, a to doprowadziło do spadku liczby ludności w gminie (na którą wpływ mają także migracje ludności opisane w ramach następnego wskaźnika). Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców przyjął więc ujemną wartość -2,6. Wartość poniżej zera (ujemna) pojawiła się w pięciu jednostkach, z czego najmniej korzystna sytuacja dotyczyła Obszaru IV (-8,7). Spośród analizowanych jednostek wyróżnić należy Obszar VI, który odznaczył się najwyższą wartością wskaźnika (0,0).

Tabela 3. Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców

Nazwa obszaru	Urodzenia	Zgony	Przyrost naturalny	Liczba mieszkańców	Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców
Obszar I	9	12	-3	1 141	-2,6
Obszar II	11	23	-12	1 491	-8,0
Obszar III	12	23	-11	1 310	-8,4
Obszar IV	3	13	-10	1 146	-8,7
Obszar V	11	19	-8	1 301	-6,1
Obszar VI	11	11	0	748	0,0
Gmina	57	101	-44	7 137	-5,7

Źródło danych: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Pawłowiczki

Rysunek 2. Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców

Źródło danych: opracowanie własne

Następnym analizowanym zjawiskiem została sytuacja bezrobocia w gminie Pawłowiczki. Dane wykorzystane w badaniu udostępnione zostały przez Powiatowy Urząd Pracy w Kędzierzynie-Koźlu. Należy zauważyć, że zjawisko bezrobocia wpływa na niekorzystną sytuację materialną rodzin oraz sprzyja niepożądanym zachowaniom społecznym takim jak: rozszerzenie kręgu ubóstwa, degradacja społeczna czy możliwość wystąpienia patologii społecznych (alkoholizm, narkomania, przestępczość).

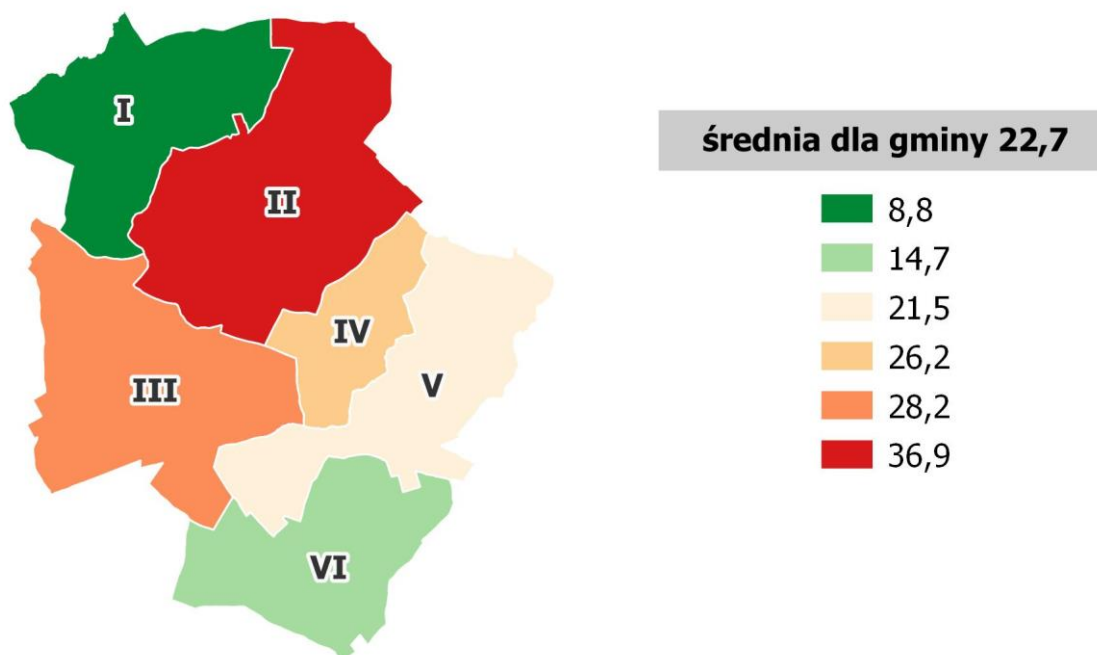
Wskaźnik został obliczony jako liczba osób bezrobotnych przypadających na 1000 mieszkańców. W gminie Pawłowiczki mieszka łącznie 171 osób zarejestrowanych jako bezrobotnych, a wartość wskaźnika dla gminy wyniosła 22,7. Spośród trzech obszarów, w których wartość wskaźnika przekroczyła średnią dla gminy, wyróżnić należy Obszar II o najwyższej wartości wskaźnika równej 36,9. Natomiast najbardziej korzystna sytuacja charakteryzuje Obszar I (8,8).

Tabela 4. Liczba osób bezrobotnych na 1000 mieszkańców

Nazwa obszaru	Liczba mieszkańców	Liczba zarejestrowanych bezrobotnych ogółem	Liczba osób bezrobotnych na 1000 mieszkańców
Obszar I	1 141	10	8,8
Obszar II	1 491	55	36,9
Obszar III	1 310	37	28,2
Obszar IV	1 146	30	26,2
Obszar V	1 301	28	21,5
Obszar VI	748	11	14,7
Gmina	7 137	171	22,7

Źródło danych: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Kędzierzynie-Koźlu

Rysunek 3. Liczba osób bezrobotnych na 1000 mieszkańców

Źródło danych: opracowanie własne

Sytuacja bezrobocia została zbadana również w aspekcie osób długotrwale pozostających bez pracy. Mieszkańcy długotrwale bezrobotni to „osoby pozostające w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego dorosłych w miejscu pracy”⁵. Należy zwrócić uwagę, że przedłużające się bezrobocie może prowadzić do wystąpienia patologii społecznych, jak również marginalizacji i wykluczenia grupy osób.

W gminie Pawłowiczki spośród 171 osób zarejestrowanych jako bezrobotne, aż 94 osób pozostaje bez pracy dłużej niż 12 miesięcy. Średnia wartość dla gminy przyjęła wartość 12,9. Spośród czterech obszarów porównawczych, których wartość zmiennej była wyższa od gminy, najwyższy wskaźnik odnotowano na Obszarze II (19,5). Najkorzystniej prezentuje się Obszar I (4,4), gdzie tylko 5 mieszkańców pozostaje bez pracy ponad 12 miesięcy.

Tabela 5. Liczba osób długotrwale bezrobotnych na 1000 mieszkańców

Nazwa obszaru	Liczba mieszkańców	Długotrwale bezrobotni	Liczba osób długotrwale bezrobotnych na 1000 mieszkańców
Obszar I	1 141	5	4,4
Obszar II	1 491	29	19,5
Obszar III	1 310	19	14,5

⁵ Według definicji GUS

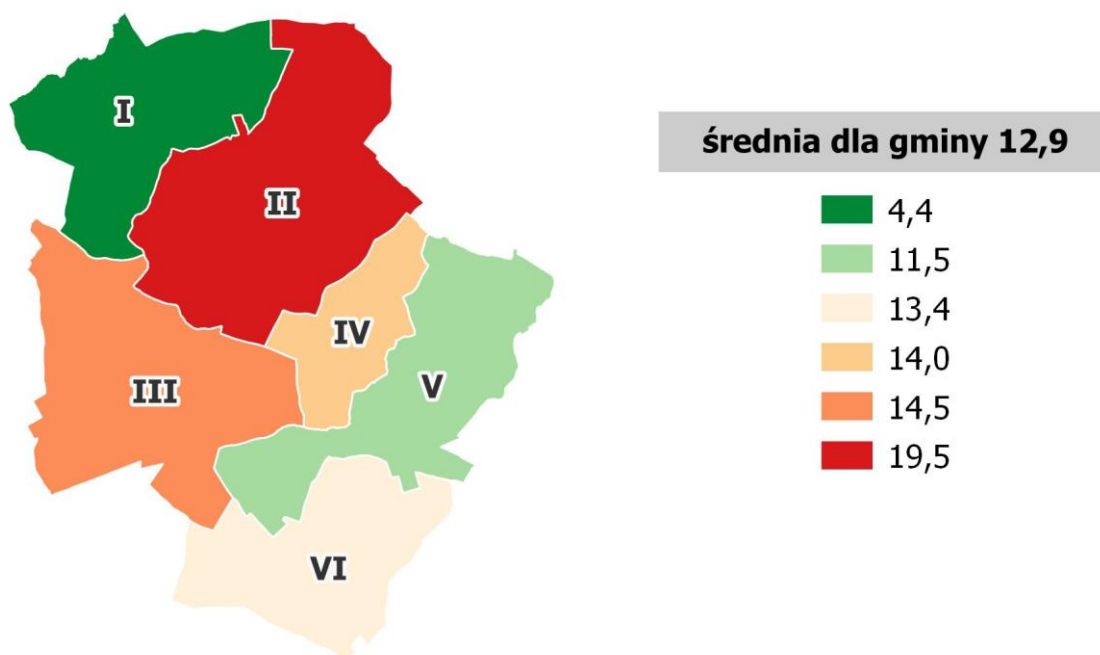
<https://stat.gov.pl/metainformacje/slownik-pojec/pojecia-stosowane-w-statystycepublicznej/2389,pojcie.htm>

DIAGNOZA DELEMITYCJNA

Obszar IV	1 146	16	14,0
Obszar V	1 301	15	11,5
Obszar VI	748	10	13,4
Gmina	7 137	94	12,9

Źródło danych: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Kędzierzynie-Koźlu

Rysunek 4. Liczba osób długotrwale bezrobotnych na 1000 mieszkańców

Źródło danych: opracowanie własne

Dzięki analizie danych, pozyskanych od Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej Pawłowiczki, określono zapotrzebowanie mieszkańców gminy na usługi publiczne z zakresu pomocy społecznej. GOPS Pawłowiczki jest jednostką organizacyjną Gminy, która jest bezpośrednim organizatorem i wykonawcą przede wszystkim zadań w zakresie pomocy społecznej (zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej). Oprócz tego do zadań Ośrodka należy także przyznawanie: dodatków mieszkaniowych (zgodnie z ustawą z dnia 21 czerwca 2001r. o dodatkach mieszkaniowych), świadczeń rodzinnych (zgodnie z ustawą z dnia 28 listopada 2003r. o świadczeniach rodzinnych) czy zasiłków dla opiekunów (zgodnie z ustawą z dnia 4 kwietnia 2014r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów). Powody pobierania świadczeń Ośrodka Pomocy Społecznej mogą dotyczyć wielu różnych przyczyn. Na przykład: ubóstwa, niepełnosprawności, długotrwałej lub ciężkiej choroby, bądź występowania zjawisk takich jak: przemoc w rodzinie, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego. Sytuacje te zostały zbadane w ramach kolejnych ośmiu wskaźników społecznych.

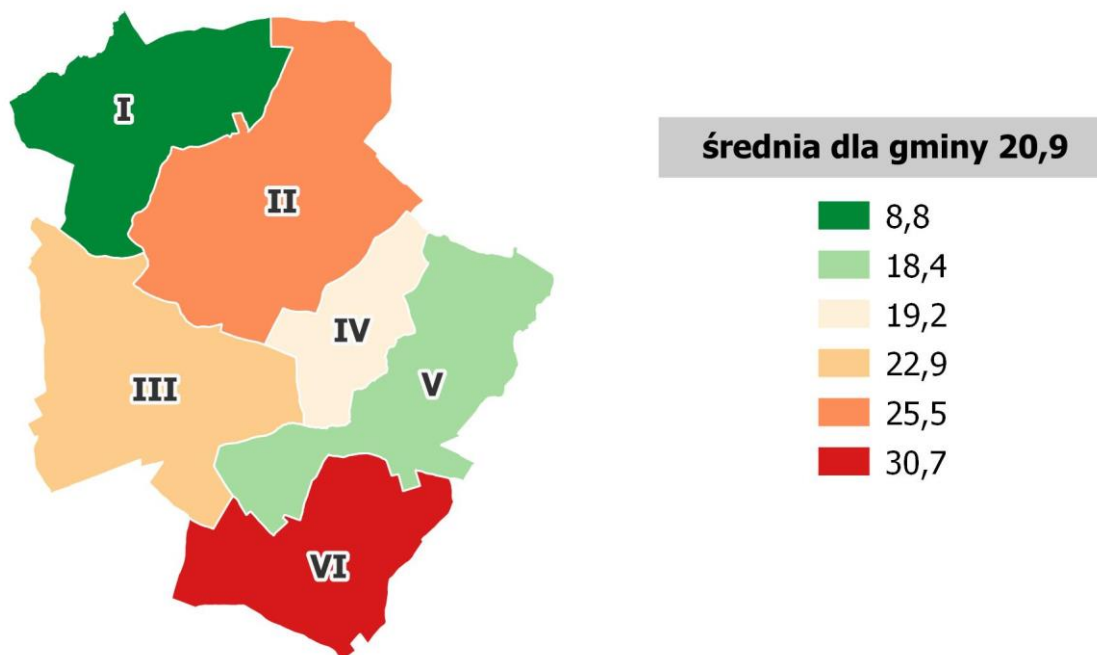
Tabela 6. Liczba klientów ośrodków pomocy społecznej na 1000 mieszkańców.

Nazwa obszaru	Liczba mieszkańców	Liczba klientów ośrodków pomocy społecznej ogółem	Liczba klientów ośrodków pomocy społecznej na 1000 mieszkańców
Obszar I	1 141	10	8,8
Obszar II	1 491	38	25,5
Obszar III	1 310	30	22,9
Obszar IV	1 146	22	19,2
Obszar V	1 301	24	18,4
Obszar VI	748	23	30,7
Gmina	7 137	147	20,9

Źródło danych: opracowanie własne na podstawie danych Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Pawłowiczki

Pierwszy wskaźnik podany analizie wskazuje jaka jest liczba klientów pomocy społecznej na 1000 mieszkańców. W całej gminie Pawłowiczki z pomocy GOPS korzysta 147 klientów. W przeliczeniu na 1000 mieszkańców wskaźnik dla gminy wynosi 20,9. W trzech obszarach wartość zmiennej jest wyższa od tej średniej, a wśród nich najwyższa wartość charakteryzuje: Obszar VI (30,7). Pozostałe jednostki mają wartość niższą od średniej gminy, a najkorzystniejszą sytuację zaobserwowano na Obszarze I (8,8). Należy zwrócić uwagę, że najwyższa liczby klientów pomocy społecznej wystąpiła w jednostce Obszar II (38). Pomimo tego skala problemu w odniesieniu do liczby mieszkańców pokazuje, że natężenie tych problemów jest tam nieco niższe w porównaniu do pozostałych jednostek.

Rysunek 5. Liczba klientów ośrodków pomocy społecznej na 1000 mieszkańców.

Źródło danych: opracowanie własne

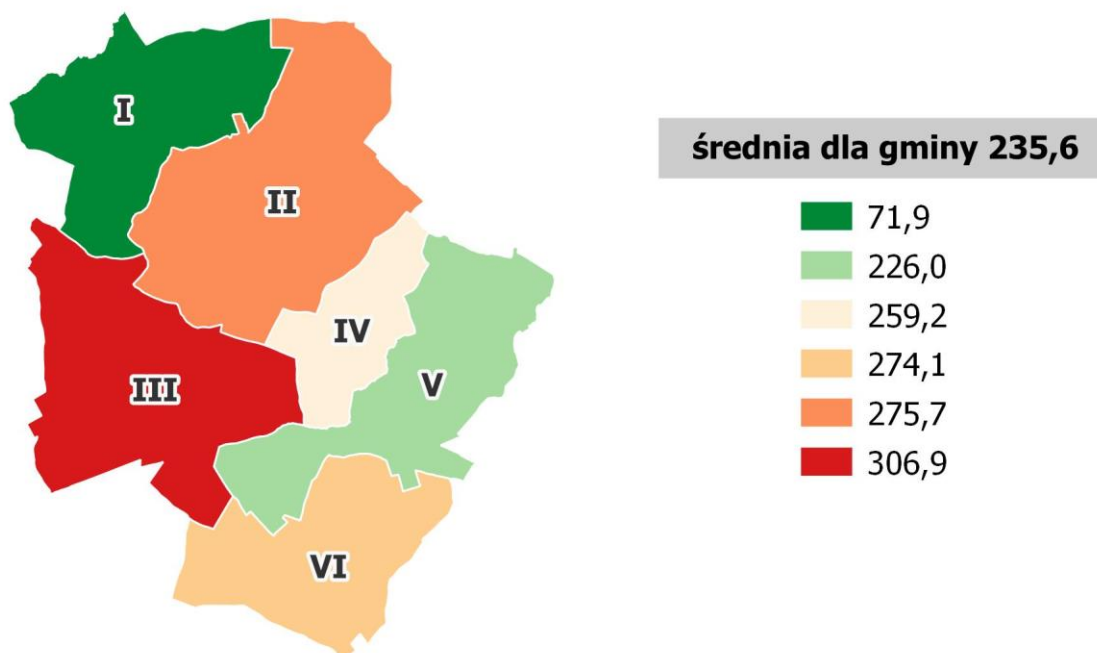
W gminie Pawłowiczki udzielono 1 691 świadczeń pomocy społecznej, co w przeliczeniu na 1000 mieszkańców daje wskaźnik o wartości 235,6. W dwóch jednostkach porównawczych zmienna wyniosła mniej niż średnia dla gminy, a spośród nich najlepsza sytuacja charakteryzuje Obszar I ze wskaźnikiem na najniższym poziomie wynoszącym 71,9 na 1000 mieszkańców. Pomimo tego, że najwięcej świadczeń przyznano w Obszarze II (411), to w przeliczeniu na 1000 mieszkańców najwyższą wartość wskaźnika odnotowano na Obszarze III (306,9).

Tabela 7. Liczba udzielonych świadczeń na 1000 mieszkańców.

Nazwa obszaru	Liczba mieszkańców	Liczba udzielonych świadczeń ogółem	Liczba udzielonych świadczeń na 1000 mieszkańców
Obszar I	1 141	82	71,9
Obszar II	1 491	411	275,7
Obszar III	1 310	402	306,9
Obszar IV	1 146	297	259,2
Obszar V	1 301	294	226,0
Obszar VI	748	205	274,1
Gmina	7 137	1 691	235,6

Źródło danych: opracowanie własne na podstawie danych Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Pawłowiczki

Rysunek 6. Liczba udzielonych świadczeń na 1000 mieszkańców.

Źródło danych: opracowanie własne

W zakresie pomocy społecznej zbadano następnie sytuację osób ze szczególnymi potrzebami. Istotnym jest, aby w ramach rewitalizacji zapewnić równy dostęp do usług i możliwości uczestnictwa społecznego osobom z różnymi rodzajami niepełnosprawności. Mówią o tym zapisy ustawy z dnia 19 lipca 2019 r.

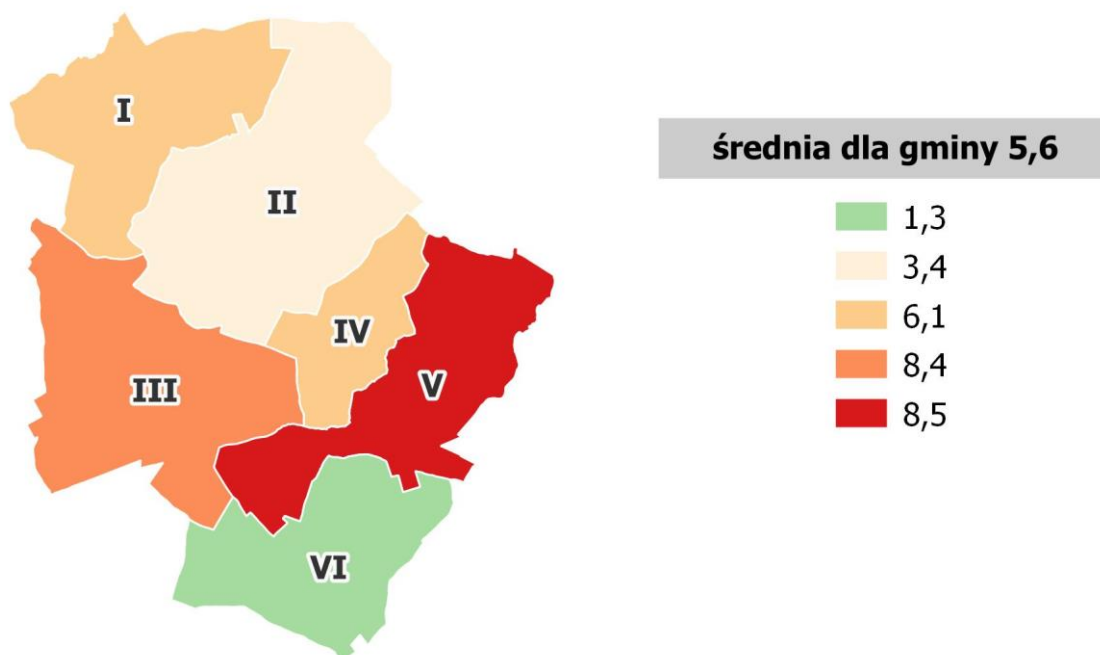
o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami⁶. W gminie Pawłowiczki odnotowano 42 osoby pobierające świadczenia ze względu na niepełnosprawność, a w stosunku do tysiąca mieszkańców wskaźnik osiągnął wartość 5,6. Spośród czterech jednostek przekraczających wartość gminy, wyróżniono Obszar V ze szczególnie niekorzystnym wskaźnikiem na poziomie 8,5. Natomiast najkorzystniejsza sytuacja charakteryzuje jednostkę Obszar VI o wartości zmiennej równej 1,3.

Tabela 8. Liczba osób pobierających świadczenia ze względu na niepełnosprawność na 1000 mieszkańców.

Nazwa obszaru	Liczba mieszkańców	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenia z tytułu niepełnosprawności	Liczba osób pobierających świadczenia ze względu na niepełnosprawność na 1000 mieszkańców
Obszar I	1 141	7	6,1
Obszar II	1 491	5	3,4
Obszar III	1 310	11	8,4
Obszar IV	1 146	7	6,1
Obszar V	1 301	11	8,5
Obszar VI	748	1	1,3
Gmina	7 137	42	5,6

Źródło danych: opracowanie własne na podstawie danych Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Pawłowiczki

Rysunek 7. Liczba osób pobierających świadczenia ze względu na niepełnosprawność na 1000 mieszkańców

Źródło danych: opracowanie własne

⁶ Dz. U. z 2022 r. poz. 2240 z późn. zm.

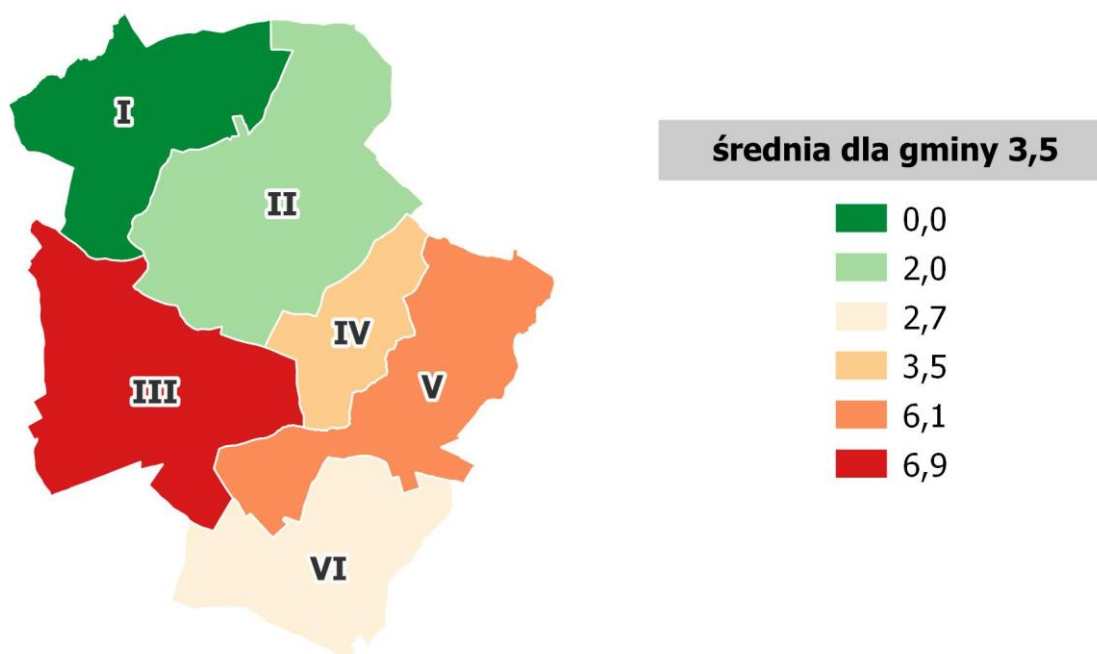
Następny w kolejności wskaźnik dotyczy liczby dzieci, które w szkołach otrzymują pomoc w postaci dożywiania. W gminie Pawłowiczki mieszka 26 dzieci, które otrzymują ciepły posiłek w szkołach, co w przeliczeniu na 1000 mieszkańców daje wskaźnik 3,5. Tylko dwie jednostki otrzymały wynik wyższy od średniej gminy, a wśród nich najmniej korzystnie przedstawia się sytuacja Obszaru III (6,9). Należy także zwrócić uwagę, że wartość jednej z jednostek (Obszar IV) jest równa średniej gminy. Wskaźnik o najkorzystniejszej wartości 0,0 odnotowano natomiast w Obszarze I.

Tabela 9. Liczba korzystających z dożywiania na 1000 mieszkańców

Nazwa obszaru	Liczba mieszkańców	Liczba dzieci w szkołach otrzymujących pomoc w postaci dożywiania	Liczba korzystających z dożywiania na 1000 mieszkańców
Obszar I	1 141	0	0,0
Obszar II	1 491	3	2,0
Obszar III	1 310	9	6,9
Obszar IV	1 146	4	3,5
Obszar V	1 301	8	6,1
Obszar VI	748	2	2,7
Gmina	7 137	26	3,5

Źródło danych: opracowanie własne na podstawie danych Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Pawłowiczki

Rysunek 8. Liczba korzystających z dożywiania na 1000 mieszkańców

Źródło danych: opracowanie własne

W gminie Pawłowiczki mieszka 119 osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej z powodu ubóstwa, co w przeliczeniu na 1000 mieszkańców daje wartość wskaźnika na poziomie 15,1. Największe

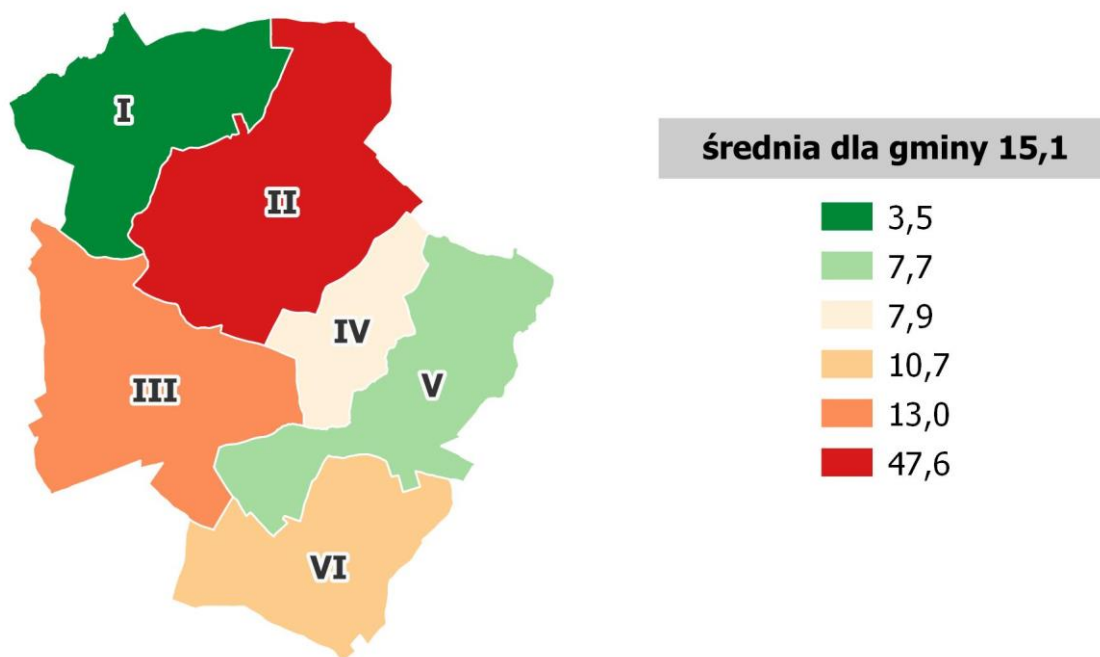
zapotrzebowanie na tego typu pomoc odnotowano w Obszarze II (47,6), gdzie ze świadczeń korzysta 71 osób, a najmniejsze (tylko 4 osoby) w Obszarze I (3,5). Pozostałe jednostki mają wartość zmiennej poniżej średniej dla gminy, a wśród nich największą wartość wskaźnika (13,0) odnotowano w Obszarze III, gdzie z powodu ubóstwa z pomocy GOPS korzysta 17 osób.

Tabela 10. Pomoc społeczna z tytułu ubóstwa na 1000 mieszkańców.

Nazwa obszaru	Liczba mieszkańców	Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej z powodu ubóstwa	Pomoc społeczna z tytułu ubóstwa na 1000 mieszkańców
Obszar I	1 141	4	3,5
Obszar II	1 491	71	47,6
Obszar III	1 310	17	13,0
Obszar IV	1 146	9	7,9
Obszar V	1 301	10	7,7
Obszar VI	748	8	10,7
Gmina	7 137	119	15,1

Źródło danych: opracowanie własne na podstawie danych Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Pawłowiczki

Rysunek 9. Pomoc społeczna z tytułu ubóstwa na 1000 mieszkańców.

Źródło danych: opracowanie własne

Kolejnym z analizowanych zjawisk, które zwiększają zapotrzebowanie na pomoc społeczną jest uzależnienie od alkoholu. Warto w tym miejscu wspomnieć, że rozwiązywaniem problemów alkoholowych na terenie gminy Pawłowiczki zajmuje się Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Natomiast dane dotyczące wskaźnika odnoszą się tylko do liczby osób, które otrzymują

wsparcie z tego tytułu, a skala tego problemu wśród mieszkańców może być dużo wyższa. Zidentyfikowanie prawdziwego poziomu problemu jest trudne z uwagi na fakt, że wiele osób, które borykają się z uzależnieniami nie pobiera wsparcia i nie korzysta z usług pomocy społecznej.

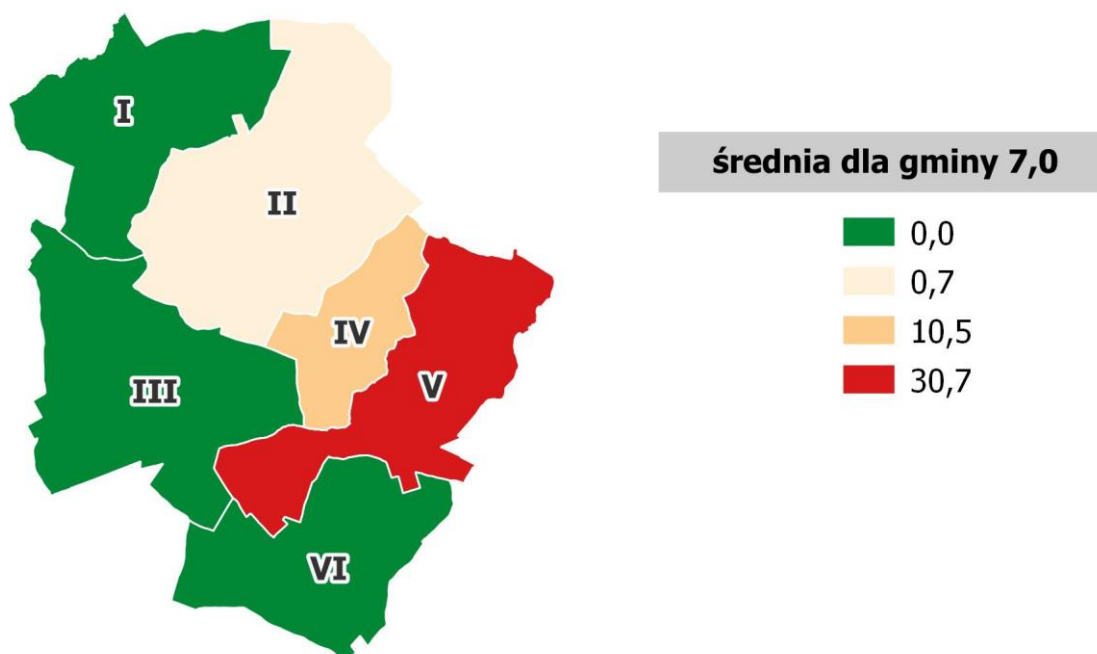
Na terenie gminy Pawłowiczki przyznano 53 zasiłki pomocy społecznej z powodu alkoholizmu. Wskaźnik w przeliczeniu na 1000 mieszkańców dla gminy wynosił 7,0. Natomiast wartość wyższą niż ta, dla gminy uzyskały tylko 2 jednostki: Obszar IV i Obszar V. Przy czym to ten drugi ma zdecydowanie najniekorzystniejszą wartość wskaźnika 30,7. Z kolei najkorzystniejszą wartość zmiennej, na poziomie zerowym (0,0), odnotowano na terenie trzech innych jednostek: Obszar I, Obszar III oraz Obszar VI.

Tabela 11. Liczba korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu na 1000 mieszkańców.

Nazwa obszaru	Liczba mieszkańców	Liczba zasiłków pomocy społecznej przyznawanych z powodu alkoholizmu	Liczba korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu na 1000 mieszkańców
Obszar I	1 141	0	0,0
Obszar II	1 491	1	0,7
Obszar III	1 310	0	0,0
Obszar IV	1 146	12	10,5
Obszar V	1 301	40	30,7
Obszar VI	748	0	0,0
Gmina	7 137	53	7,0

Źródło danych: opracowanie własne na podstawie danych Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Pawłowiczki

Rysunek 10. Liczba korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu na 1000 mieszkańców.

Źródło danych: opracowanie własne

Najczęściej występującym problemem rodzin z dziećmi niezależnie od ich struktury jest bezradność rodziny w sprawach opiekuńczo-wychowawczych łącząca się z innymi dysfunkcjami takimi jak: uzależnienie, przemoc domowa, bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała choroba, kryzysy rodzinne. Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych rodziców oznacza sytuację, w której rodzice (lub opiekunowie) nie sprawują odpowiedniej opieki nad dziećmi; kiedy nie mogą, nie umieją lub nie chcą wypełniać swoich funkcji opiekuńczych i wychowawczych wobec dzieci w sposób społecznie akceptowany.

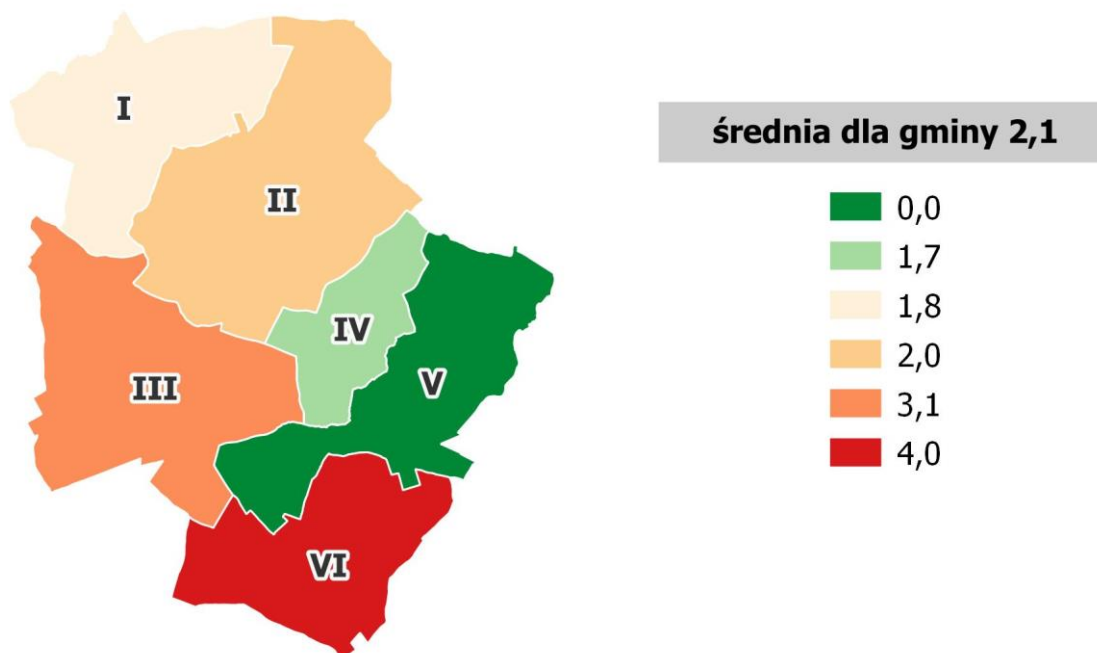
W gminie Pawłowiczki odnotowano 14 przypadków bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, a po przeliczeniu tej liczby na 1000 mieszkańców uzyskano wartość wskaźnika na poziomie 2,1. Największą koncentrację tego typu problemu zaobserwowano w jednostce Obszar VI (4,0). Największa liczba zarejestrowanych przypadków bezradności (4) odnotowano w Obszarze III, gdzie wskaźnik przyjął wartość 3,1.

Tabela 12. Bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych i prowadzenia gosp. dom. na 1000 mieszkańców.

Nazwa obszaru	Liczba mieszkańców	Przypadki bezradności w sprawach opiekuńczo wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	Bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego na 1000 mieszkańców
Obszar I	1 141	2	1,8
Obszar II	1 491	3	2,0
Obszar III	1 310	4	3,1
Obszar IV	1 146	2	1,7
Obszar V	1 301	0	0,0
Obszar VI	748	3	4,0
Gmina	7 137	14	2,1

Źródło danych: opracowanie własne na podstawie danych Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Pawłowiczki

Rysunek 11. Bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych i prowadzenia gosp. dom. na 1000 mieszkańców.

Źródło danych: opracowanie własne

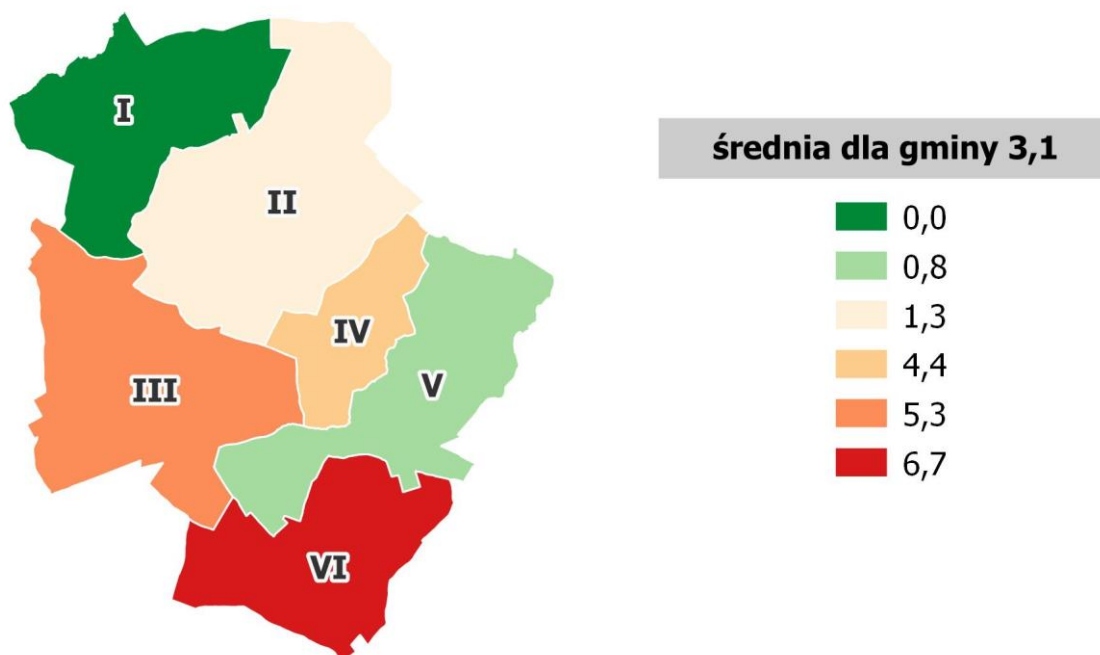
W gminie Pawłowiczki mieszka 20 osób, które pobierają dodatki mieszkaniowe, a wskaźnik korzystających z dodatku mieszkaniowego na 1000 mieszkańców osiągnął wartość 3,1. Połowa jednostek uzyskała wartość wskaźnika o wartości wyższej od tej średniej, a spośród nich najwyższy wskaźnik decydujący o sytuacji kryzysowej odnotowano na Obszarze III z wartością 5,3. Spośród trzech jednostek poniżej średniej gminy, najbardziej korzystny wynik zaobserwowano w Obszarze I (0,0), gdyż nie mieszka tam żadna osoba pobierająca dodatki mieszkaniowe.

Tabela 13. Korzystający z dodatku mieszkaniowego na 1000 mieszkańców.

Nazwa obszaru	Liczba mieszkańców	Liczba osób pobierających dodatki mieszkaniowe	Korzystający z dodatku mieszkaniowego na 1000 mieszkańców
Obszar I	1 141	0	0,0
Obszar II	1 491	2	1,3
Obszar III	1 310	7	5,3
Obszar IV	1 146	5	4,4
Obszar V	1 301	1	0,8
Obszar VI	748	5	6,7
Gmina	7 137	20	3,1

Źródło danych: opracowanie własne na podstawie danych Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Pawłowiczki

Rysunek 12. Korzystający z dodatku mieszkaniowego na 1000 mieszkańców.

Źródło danych: opracowanie własne

W zakresie oceny sfery społecznej zbadano również poziom odczuwanego bezpieczeństwa publicznego, który ma zdecydowany wpływ na jakość życia mieszkańców. Analiza danych udostępnionych przez Komisariat Policji w Kędzierzynie-Koźlu dotyczyła przestępstw oraz stwierdzonych zdarzeń drogowych.

Należy zwrócić uwagę, że omawiany wskaźnik jest wyznacznikiem poziomu bezpieczeństwa w danym obszarze, ale wszystkie przestępstwa zostały potraktowane tutaj jednakowo, niezależnie od rodzaju i szkodliwości społecznej. Wysoka wartość wskaźnika z pewnością wskazuje na sytuację kryzysową, ale nie jest jednoznaczna z ogólnym poziomem niebezpieczeństwa w tymże obszarze.

Najpierw zwrócono uwagę na ogólną liczbę przestępstw, która w gminie Pawłowiczki wyniosła 48. W przeliczeniu na 1000 mieszkańców otrzymano wskaźnik w wysokości 6,8 i w trzech jednostkach zaobserwowano podobną wartość jak średnia oscylującą między 6,7 i 6,9. Natomiast najwyższą liczbę przestępstw (12) oraz najwyższą wartość zmiennej (10,5) odnotowano w Obszarze IV. Najbezpieczniejszym obszarem porównawczym do zamieszkania — według wskaźnika, który wyniósł 4,4, — okazał się być Obszar I, gdzie doszło do 5 przestępstw.

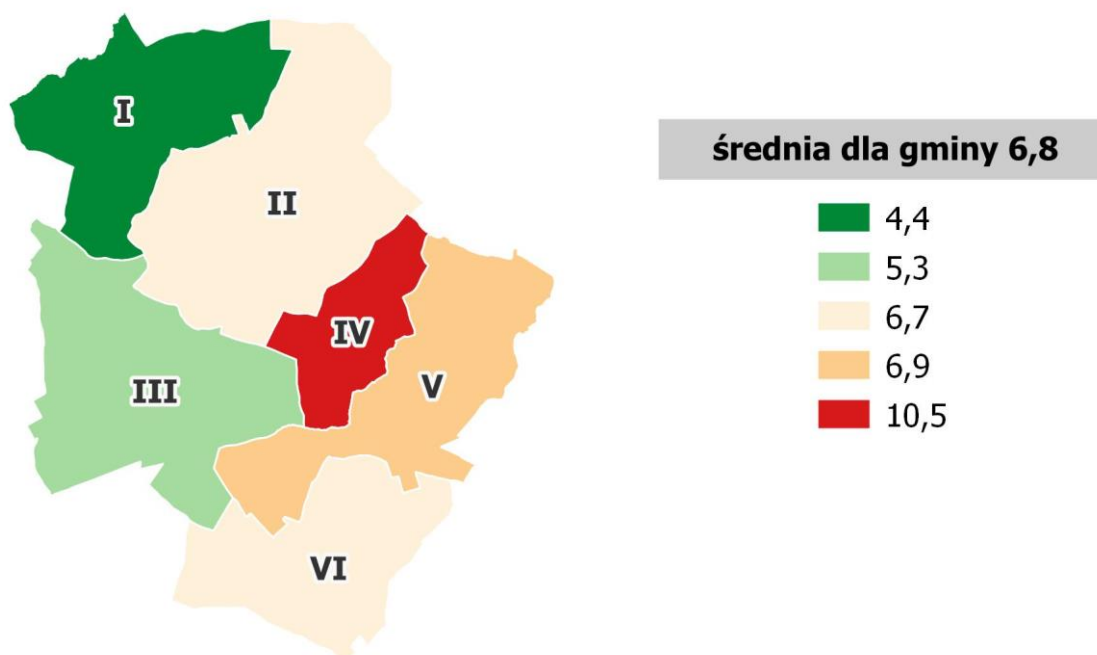
Tabela 14. Liczba przestępstw na 1000 mieszkańców.

Nazwa obszaru	Liczba mieszkańców	Ogólna liczba przestępstw	Liczba przestępstw na 1000 mieszkańców
Obszar I	1 141	5	4,4
Obszar II	1 491	10	6,7
Obszar III	1 310	7	5,3

Obszar IV	1 146	12	10,5
Obszar V	1 301	9	6,9
Obszar VI	748	5	6,7
Gmina	7 137	48	6,8

Źródło danych: opracowanie własne na podstawie danych Komisariat Policji w Kędzierzynie-Koźlu

Rysunek 13. Liczba przestępstw na 1000 mieszkańców.

Źródło danych: opracowanie własne

W następnej kolejności zanalizowane dane dotyczące zdarzeń drogowych. Do tych przypadków zaliczane są „wypadek drogowy lub kolizja drogowa, zaistniała lub mająca początek na drodze publicznej, w strefie ruchu lub w strefie zamieszkania, w związku z ruchem przynajmniej jednego pojazdu”⁷.

Na terenie gminy Pawłowiczki odnotowano w sumie 36 zdarzeń drogowych, z czego najwięcej miało miejsce w Obszarze II (9). Pomimo tego najwyższą wartość wskaźnika odnotowano w jednostce Obszar VI (8,0), w której doszło do 6 zdarzeń. Oprócz tego jeszcze w trzech jednostkach odnotowano 6 zdarzeń drogowych. Dwie z nich uzyskały wartość zmiennej podobną do średnią dla gminy równą 5,2. Natomiast jedyna jednostka z odnotowanymi 3 zdarzeniami drogowymi uzyskała najkorzystniejszy wskaźnik o wartości 2,3 i jest to to Obszar III.

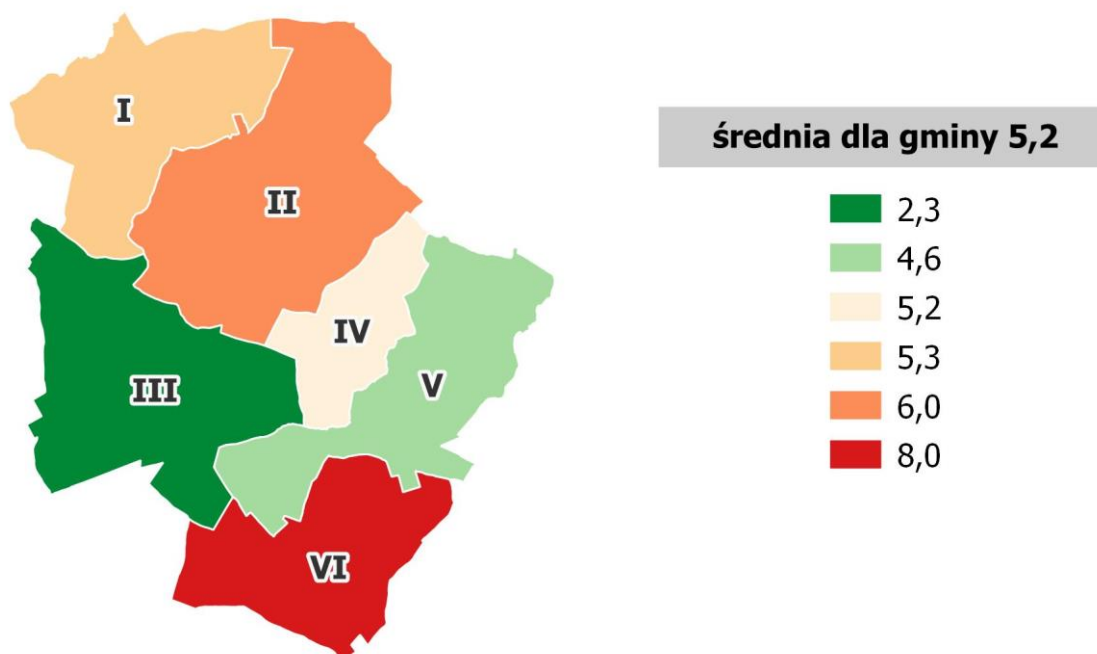
⁷ Według: Zarządzenie nr 31 Komendanta Głównego Policji z dnia 26 października 2015 r. w sprawie metod i form prowadzenia przez Policję statystyki zdarzeń drogowych i Zarządzenie nr 40 Komendanta Głównego Policji z dnia 18 grudnia 2017 r. zmieniającym zarządzenie w sprawie metod i form prowadzenia przez Policję statystyki zdarzeń drogowych.

Tabela 15. Liczba zdarzeń drogowych na 1000 mieszkańców.

Nazwa obszaru	Liczba mieszkańców	Liczba zdarzeń drogowych	Liczba zdarzeń drogowych na 1000 mieszkańców
Obszar I	1 141	6	5,3
Obszar II	1 491	9	6,0
Obszar III	1 310	3	2,3
Obszar IV	1 146	6	5,2
Obszar V	1 301	6	4,6
Obszar VI	748	6	8,0
Gmina	7 137	36	5,2

Źródło danych: opracowanie własne na podstawie danych Komisariat Policji w Kędzierzynie-Koźlu

Rysunek 14. Liczba zdarzeń drogowych na 1000 mieszkańców

Źródło danych: opracowanie własne

Ostatnią zmienną, która została zbadana w ramach sfery społecznej jest aktywność społeczna i uczestnictwo w życiu publicznym mieszkańców gminy. W tym zakresie analizie poddano stopień zrzeszania się mieszkańców i wyrażono go w liczbie organizacji pozarządowych funkcjonujących na poszczególnych obszarach w przeliczeniu na 1000 mieszkańców. Takie organizacje stanowią istotny potencjał w dążeniu do poprawy jakości życia mieszkańców.

Na terenie gminy Pawłowiczki działalność prowadzą 24 organizacje pozarządowe, a w stosunku do 1000 mieszkańców wartość wskaźnika dla gminy wyniosła 3,4. Cztery jednostki mają wartość wyższą od tej dla gminy, a wśród nich odnotowano jedną o wyjątkowo korzystnym wyniku równym 4,7 (Obszar II). Natomiast najniższy wynik wskaźnika charakteryzuje Obszar V (1,5), a także Obszar IV (1,7), gdzie

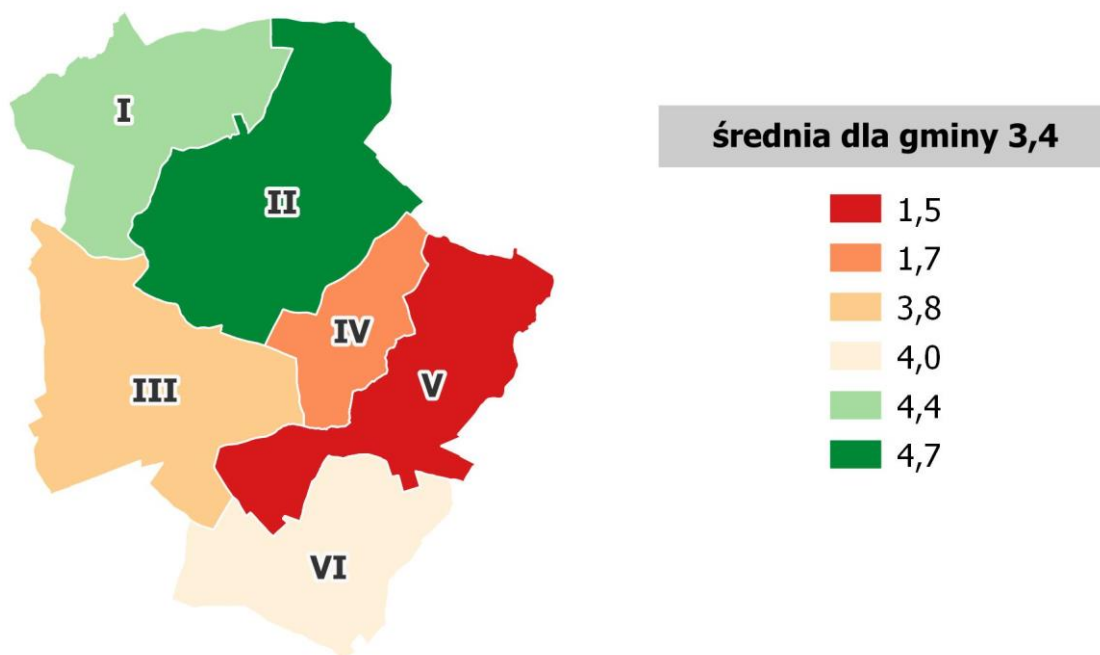
zaobserwowano po 2 organizacje pozarządowe w każdym. Należy zauważyć, że we wszystkich jednostkach zlokalizowana jest przynajmniej jedna organizacja pozarządowa. Świadczy to o dużym potencjale tej części gminy w zakresie stymulowania poziomu aktywności mieszkańców.

Tabela 16. Liczba organizacji pozarządowych na 1000 mieszkańców

Nazwa obszaru	Liczba mieszkańców	Liczba organizacji pozarządowych	Liczba organizacji pozarządowych na 1000 mieszkańców
Obszar I	1 141	5	4,4
Obszar II	1 491	7	4,7
Obszar III	1 310	5	3,8
Obszar IV	1 146	2	1,7
Obszar V	1 301	2	1,5
Obszar VI	748	3	4,0
Gmina	7 137	24	3,4

Źródło danych: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Pawłowiczki

Rysunek 15. Liczba organizacji pozarządowych na 1000 mieszkańców

Źródło danych: opracowanie własne

Sfera gospodarcza

Druga w kolejności sfera opisuje dane w zakresie sytuacji gospodarczej gminy, tj. poziomu rozwoju przedsiębiorczości oraz tendencji z nim związanych. Wysoki poziom aktywności gospodarczej może wskazywać na korzystne warunki dla inwestycji, tworzenie nowych miejsc pracy oraz wzrost gospodarczy gminy. Natomiast niski poziom aktywności gospodarczej może oznaczać występowanie ograniczenia w rozwoju sektora prywatnego czy braku dogodnych warunków dla rozwoju przedsiębiorczości mieszkańców.

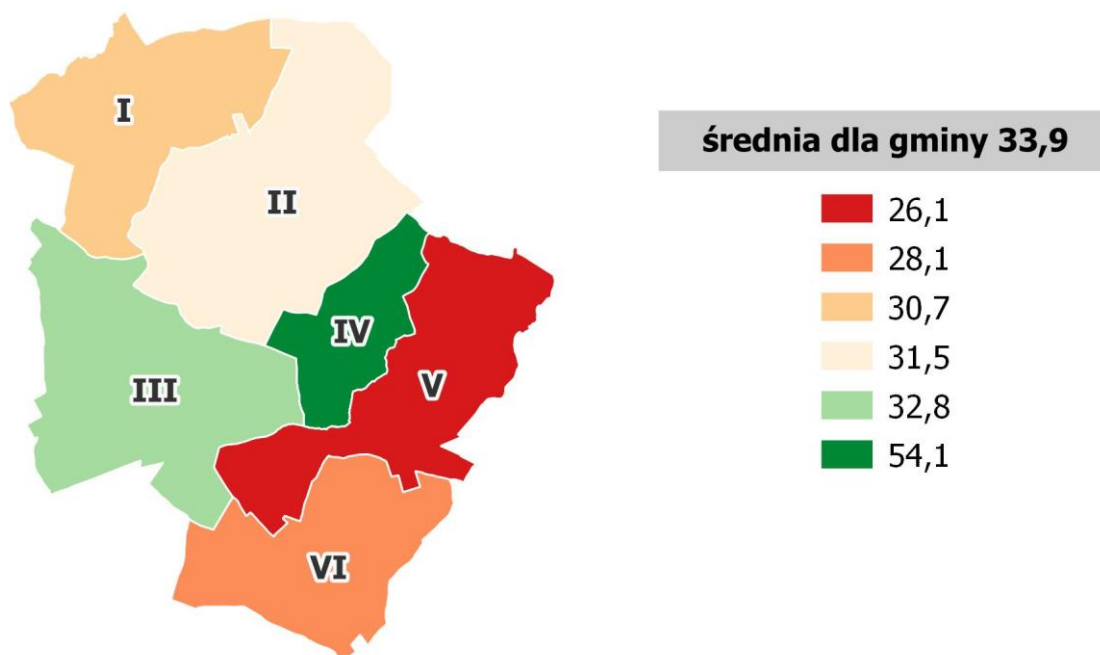
W gminie Pawłowiczki zarejestrowanych jest 242 podmiotów gospodarczych, co w przeliczeniu na 1000 mieszkańców daje wskaźnik o wartości 33,9. Spośród pięciu jednostek z wynikiem poniżej zmiennej gminy, najbardziej niekorzystną wartość odnotowano w Obszarze V (26,1). Najlepsza sytuacja gospodarcza charakteryzuje Obszar IV (54,1), który stanowi administracyjne centrum gminy.

Tabela 17. Liczba podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców.

Nazwa obszaru	Liczba mieszkańców	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych	Liczba podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców
Obszar I	1 141	35	30,7
Obszar II	1 491	47	31,5
Obszar III	1 310	43	32,8
Obszar IV	1 146	62	54,1
Obszar V	1 301	34	26,1
Obszar VI	748	21	28,1
Gmina	7 137	242	33,9

Źródło danych: opracowanie własne na podstawie Hurtownia danych CEIDG (dane.biznes.gov.pl)

Rysunek 16. Liczba podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców

Źródło danych: opracowanie własne

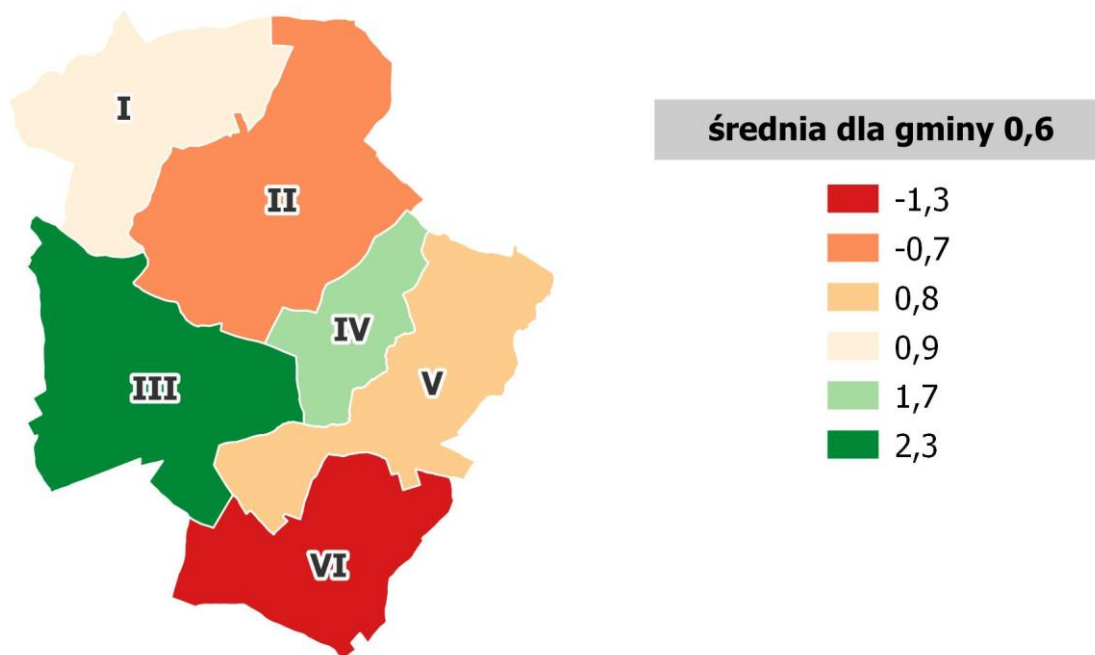
Analizie poddano także różnice między nowo zarejestrowanymi, a wyrejestrowanymi podmiotami gospodarczymi w przeliczeniu na 1000 mieszkańców. W gminie Pawłowiczki zarejestrowano więcej nowych podmiotów, niż wyrejestrowano. Może to świadczyć o polepszających się warunkach do prowadzenia działalności gospodarczej. Różnica między nowo zarejestrowanymi a wyrejestrowanymi podmiotami wyniosła dla gminy 5, co w przeliczeniu na 1000 mieszkańców osiąga wskaźnik 0,6. Najbardziej korzystne wartości zmiennej zaobserwowano w jednostkach: Obszar III (2,3) oraz Obszar IV (1,7). Natomiast niekorzystne wartości wskaźnika odnotowane zostały w dwóch jednostkach: Obszar VI (-1,3) oraz Obszar II (-0,7). Pozostałe obszary mają wartość zmiennej zbliżoną do średniej gminy.

Tabela 18. Różnica pomiędzy nowo zarejestrowanymi, a wyrejestrowanymi podmiotami gospodarczymi na 1000 mieszkańców.

Nazwa obszaru	Liczba mieszkańców	Zarejestrowano	Wyrejestrowano	Różnica	Różnica pomiędzy nowo zarejestrowanymi, a wyrejestrowanymi podmiotami gospodarczymi na 1000 mieszkańców
Obszar I	1 141	2	1	1	0,9
Obszar II	1 491	3	4	-1	-0,7
Obszar III	1 310	4	1	3	2,3
Obszar IV	1 146	2	0	2	1,7
Obszar V	1 301	3	2	1	0,8
Obszar VI	748	2	3	-1	-1,3
Gmina	7 137	16	11	5	0,6

Źródło danych: opracowanie własne na podstawie Hurtownia danych CEIDG (dane.biznes.gov.pl)

Rysunek 17. Różnica pomiędzy nowo zarejestrowanymi, a wyrejestrowanymi podmiotami gospodarczymi na 1000 mieszkańców.

Źródło danych: opracowanie własne

Sfera środowiskowa

Trzecia sfera przedstawia stan oraz jakość środowiska naturalnego, co ma bezpośredni wpływ na zdrowie oraz jakość życia mieszkańców gminy. W jej zakresie zbadano czynniki takie jak: występowanie niebezpiecznych wyrobów azbestowych; poziom zagrożenia hałasem drogowym i kolejowym; przekroczenie norm jakości powietrza oraz źródła jego zanieczyszczeń.

Obowiązującym dokumentem na terenie gminy Pawłowiczki w zakresie usuwania azbestu jest Aktualizacja Programu Usuwania Azbestu i Wyrobów Zawierających Azbest dla Gminy Pawłowiczki Na Lata 2014-2032. Nadrzędnym celem opracowania jest stworzenie mechanizmu działań systemowych w zakresie skutecznej likwidacji szkodliwych oddziaływań azbestu na zdrowie człowieka i środowisko lokalne Gminy Pawłowiczki. Inwentaryzacja wyrobów zawierających azbest na terenie gminy Pawłowiczki, będąca podstawą opracowania Aktualizacji „Programu”, a która została przeprowadzona w 2014 r. wykazała, że blisko 25% gospodarstw (tj. 491) gminy Pawłowiczki posiada wyroby zawierające azbest w postaci płyt azbestowo-cementowych. Według powyższego dokumentu w 2014 roku łączna masa tych wyrobów wynosiła 1 267 783 Mg⁸. Dla porównania najnowsza analiza danych wykazała, że masa azbestu na nieruchomościach gminy Pawłowiczki wynosi już tylko 2 002 Mg, co w przeliczeniu na mieszkańca daje wartość 289 571,9 kg. Jednostką z najniebezpieczniejszą sytuacją dla zdrowia

⁸ Mg = megagramy, 1 Mg = 1000 kg

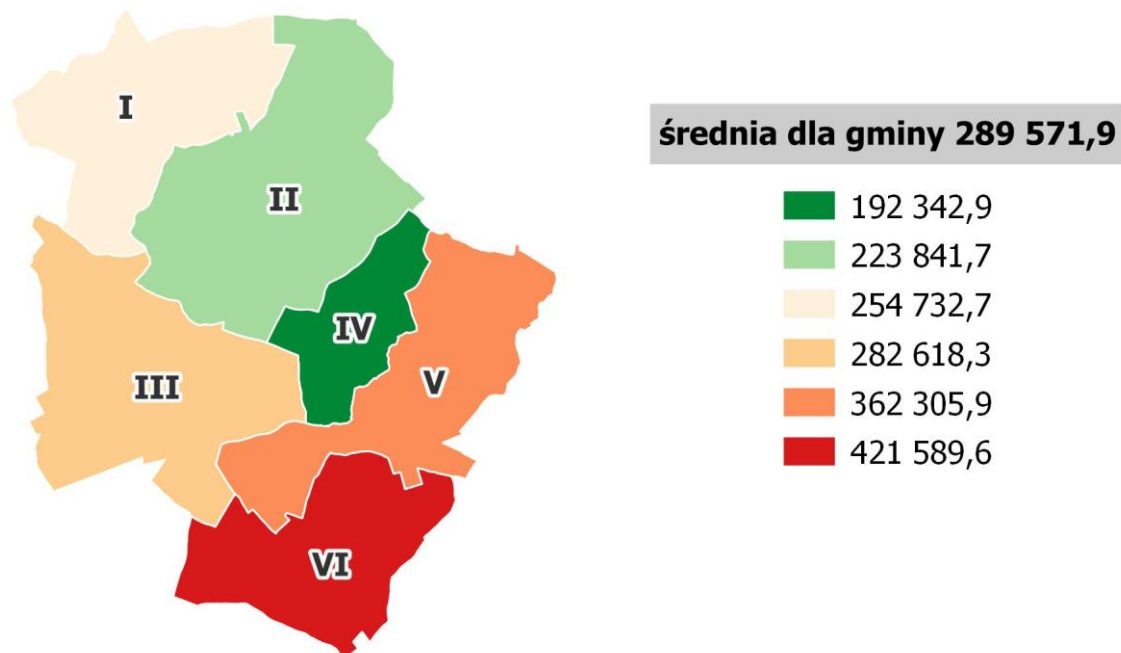
mieszkańców został Obszar VI (421 589,6 kg wyrobów azbestowych na 1 mieszkańca) a najbezpieczniejszą jednostką w tym zakresie jest Obszar IV (192 342,9 kg wyrobów azbestowych na 1 mieszkańca). Innym obszarem zagrożonym przez dużą ilość wyrobów azbestowych jest Obszar V z wartością powyżej średniej dla gminy równą 362 305,9 kg na 1 mieszkańca. W działaniach rewitalizacyjnych kluczowe więc będą programy i inwestycje dotyczące usuwania azbestu z uwagi na ich szkodliwość i negatywny wpływ na zdrowie mieszkańców.

Tabela 19. Ilość wyrobów azbestowych przypadających na 1 mieszkańca [kg na mieszkańca]

Nazwa obszaru	Liczba mieszkańców	Masa zidentyfikowanych wyrobów azbestowych [Mg]	Ilość wyrobów azbestowych przypadających na 1 mieszkańca [kg na mieszkańca]
Obszar I	1 141	291	254 732,7
Obszar II	1 491	334	223 841,7
Obszar III	1 310	370	282 618,3
Obszar IV	1 146	220	192 342,9
Obszar V	1 301	471	362 305,9
Obszar VI	748	315	421 589,6
Gmina	7 137	2 002	289 571,9

Źródło danych: opracowanie własne na podstawie danych bazaazbestowa.gov.pl

Rysunek 18. Liczba działek na których zidentyfikowano wyroby azbestowe/km²

Źródło danych: opracowanie własne

Następnym wskaźnikiem poddanym analizie jest poziom natężenia hałasu, którego głównymi źródłami w gminie Pawłowiczki jest hałas komunikacyjny (drogowy). Stanowi on istotny problem dla mieszkańców gminy — negatywnie wpływając na ich komfort życia oraz jakość środowiska naturalnego. Według

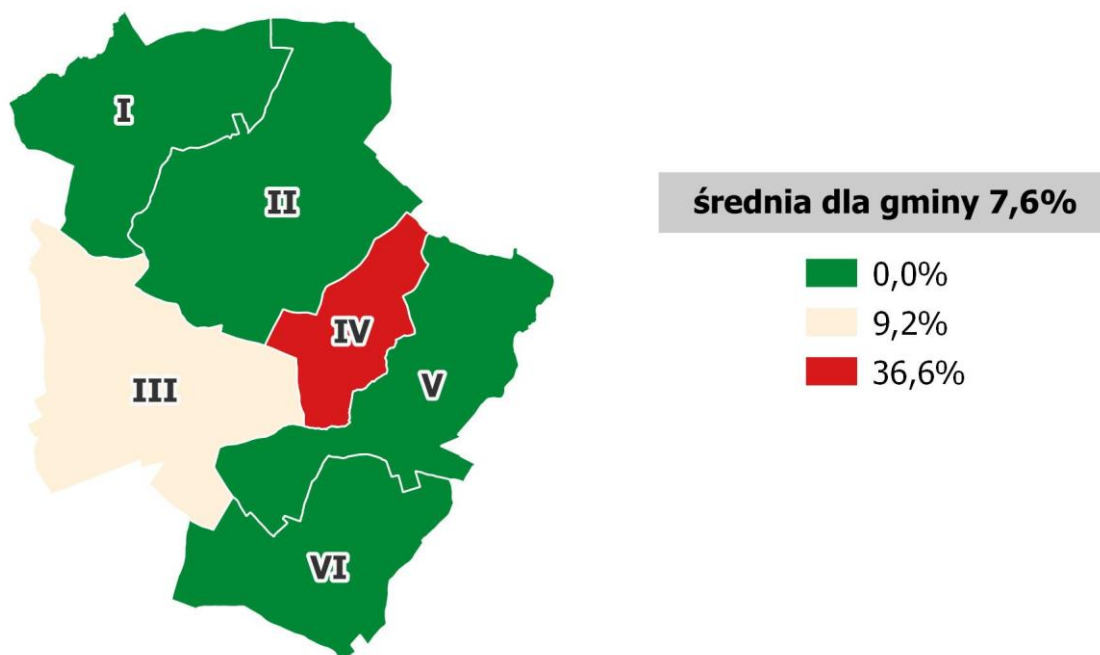
danych z Bazy Danych Obiektów Topograficznych w gminie zlokalizowanych jest 140 budynków mieszkalnych znajdujących się w strefie zagrożonej hałasem, co stanowi 7,6% ogółu tych budynków (2 180). Najmniej korzystny wynik 36,6% odnotowano w Obszarze IV. Cztery jednostki uzyskały wartość wskaźnika równą 0,0 (Obszary: I, II, V oraz VI). Należy zauważyć, że głównym generatorem hałasu w Obszarze III oraz IV jest droga krajowa nr 38, która przebiega tylko przez te dwie jednostki.

Tabela 20. Udział budynków mieszkalnych znajdujących się w strefie zagrożenia hałasem drogowym i kolejowym

Nazwa obszaru	Liczba budynków mieszkalnych	Budynki mieszkalne w strefie zagrożenia hałasem drogowym i kolejowym	Udział budynków mieszkalnych znajdujących się w strefie zagrożenia hałasem drogowym i kolejowym
Obszar I	366	0	0,0%
Obszar II	465	0	0,0%
Obszar III	338	31	9,2%
Obszar IV	298	109	36,6%
Obszar V	411	0	0,0%
Obszar VI	302	0	0,0%
Gmina	2 180	140	7,6%

Źródło danych: opracowanie własne na podstawie danych BDOT

Rysunek 19. Udział budynków mieszkalnych znajdujących się w strefie zagrożenia hałasem drogowym i kolejowym

Źródło danych: opracowanie własne

Kolejna z badanych zmiennych przedstawia jakość powietrza atmosferycznego w postaci wartości pyłu zawieszonego, a dokładniej średni roczny poziom zanieczyszczeń powietrza odnotowany na każdym z obszarów porównawczych. Dla obszaru całej gminy, wskaźnik ten wyniósł 16,3 i we większości

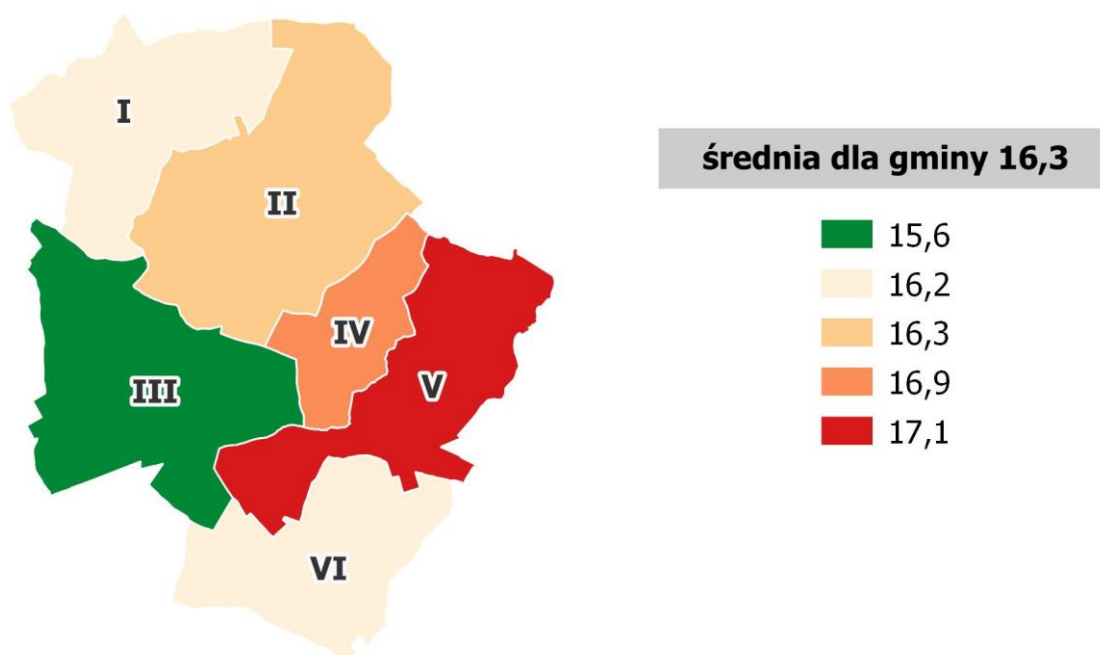
jednostek wartość zmiennej oscyluje w okolicach średniej dla gminy. Spośród nich wyróżnia się Obszar V, gdzie wartość zmiennej osiągnęła wynik 17,1, a więc o najbardziej szkodliwej dla zdrowia sytuacji. Najniższa wartość wskaźnika i zarazem najlepsza dla zdrowia mieszkańców sytuacja występuje w Obszarze III, gdzie średnie roczne stężenie pyłów wyniosło 15,6.

Tabela 21. Średnie roczne stężenie PM2.5

Nazwa obszaru	Średnie roczne stężenie PM2.5 [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]
Obszar I	16,2
Obszar II	16,3
Obszar III	15,6
Obszar IV	16,9
Obszar V	17,1
Obszar VI	16,2
Gmina	16,3

Źródło danych: opracowanie na podstawie <https://powietrze.gios.gov.pl/>

Rysunek 20. Średnie roczne stężenie PM2.5

Źródło danych: opracowanie własne

Ostatni wskaźnik środowiskowy, który został poddany analizie, również odnosi się do jakości powietrza i przedstawia udział gospodarstw domowych ogrzewanych kotłami na paliwo stałe. Wyniki tej zmiennej mogą świadczyć o użyciu mało ekologicznych źródeł ciepła, które mogą przyczyniać się do powstawania smogu i innych zanieczyszczeń powietrza. Wskaźnik dla całej gminy Pawłowiczki to 65,8%, a więc więcej niż połowa mieszkańców ma nieekologiczne źródło ogrzewania. Jednostką o największej wartości

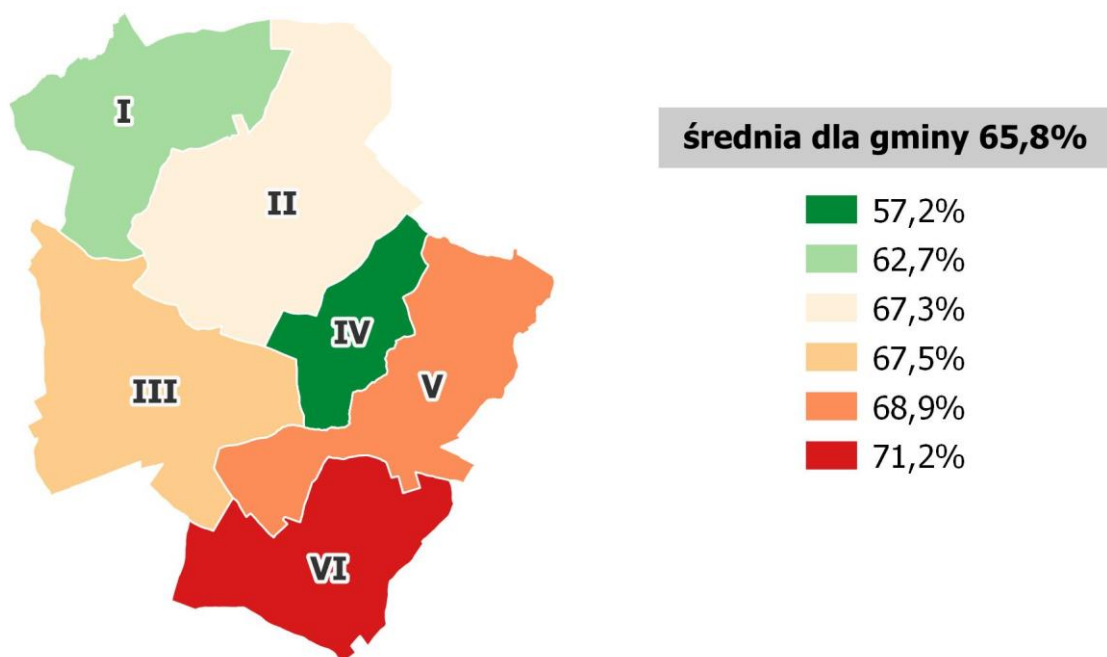
wskaźnika, a zatem o największym zagrożeniu dla środowiska, jest Obszar VI (71,2%). Natomiast jednostką o najniższej wartości wskaźnika (57,2%), która najmniej przyczynia się do zanieczyszczeń powietrza jest Obszar IV.

Tabela 22. Udział gospodarstw domowych ogrzewanych kotłami na paliwo stałe

Nazwa obszaru	Ilość punktów ewidencji źródeł ciepła	Ilość punktów ewidencji źródeł ciepła ogrzewanych kotłami na paliwo stałe	Udział gospodarstw domowych ogrzewanych kotłami na paliwo stałe
Obszar I	616	386	62,7%
Obszar II	878	591	67,3%
Obszar III	661	446	67,5%
Obszar IV	764	437	57,2%
Obszar V	608	419	68,9%
Obszar VI	615	438	71,2%
Gmina	4 142	2 717	65,8%

Źródło danych: opracowanie na podstawie Inwentaryzacja źródeł ciepła (Urząd Gminy Pawłowiczki)

Rysunek 21. Udział gospodarstw domowych ogrzewanych kotłami na paliwo stałe

Źródło danych: opracowanie własne

Sfera przestrzenno-funkcjonalna

W ramach sfery przestrzenno-funkcjonalnej skupiono się przede wszystkim na zbadaniu szeroko rozumianej dostępności do wszelakich usług (usług publicznych, usług zdrowia, dostępności komunikacji i terenów rekreacji). Analiza takich wskaźników pozwala na identyfikację deficytów w przestrzeni publicznej oraz barier w zagospodarowaniu gminy i jej obszarów porównawczych.

Pierwszym wskaźnikiem z tej kategorii jest dostępność punktów usług publicznych takich jak instytucje kultury, biblioteki, świetlice oraz usługi administracyjne. Analizowana zmienna prezentuje stosunek liczby instytucji pełniących usługi publiczne do liczby mieszkańców. Dostępność do usług publicznych jest istotnym elementem zapewnienia odpowiedniej jakości życia mieszkańcom gminy.

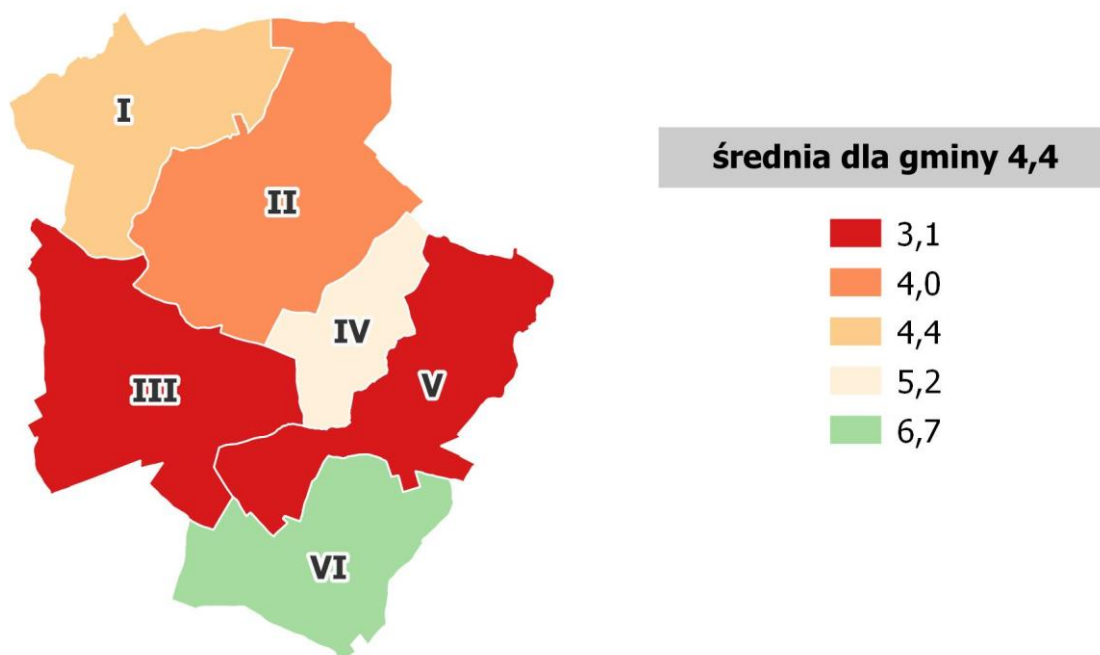
Gmina Pawłowiczki jest gminą wiejską, na obszarze której funkcjonuje 30 obiektów usług publicznych. Na każdą jednostkę porównawczą przypadają przynajmniej 4 takie obiekty, a większość usług występuje w formie rozproszonej. Wskaźnik dla gminy przyjął wartość równą 4,4. Najwyższy wynik a zatem najbardziej korzystna sytuacja charakteryzuje Obszar VI (6,7). Natomiast niekorzystna sytuacja ze wskaźnikiem na poziomie 3,1 charakteryzuje Obszar III.

Tabela 23. Dostępność punktów usług publicznych.

Nazwa obszaru	Liczba mieszkańców	Punkty usług publicznych	Dostępność punktów usług publicznych
Obszar I	1 141	5	4,4
Obszar II	1 491	6	4,0
Obszar III	1 310	4	3,1
Obszar IV	1 146	6	5,2
Obszar V	1 301	4	3,1
Obszar VI	748	5	6,7
Gmina	7 137	30	4,4

Źródło danych: opracowanie własne na podstawie danych BDOT (Baza danych obiektów topograficznych)

Rysunek 22. Dostępność punktów usług publicznych

Źródło danych: opracowanie własne

Drugą w kolejności analizowaną zmienną jest dostępność terenów rekreacyjnych. Obecność terenów rekreacyjnych (takich jak place zabaw, siłownie terenowe obszary z obiektami małej architektury oraz miejsca rekreacyjno-wypoczynkowe) w bliskiej okolicy miejsca zamieszkania mają istotny wpływ na komfort życia mieszkańców. Zapewnienie dostępności tego typu terenów podnosi także atrakcyjność osiedleńczą obszaru i całej gminy. Wartość wskaźnika została wyrażona poprzez stosunek liczby terenów rekreacyjnych do ogólnej powierzchni danego obszaru, przedstawia zatem gęstość występowania terenów rekreacyjnych.

W gminie Pawłowiczki łączna liczba terenów rekreacyjnych wynosi 75. Stosunek tej liczby do całej powierzchni gminy przyjmuje wartość 0,53. Wartość wskaźnika niższą niż dla gminy odnotowano w czterech jednostkach, spośród których najniższą i zarazem najmniej korzystną sytuację zaobserwowano w Obszarze I (0,29). Natomiast wartość najwyższa dotyczy Obszaru IV i wynosi 0,96.

Tabela 24. Stosunek terenów rekreacyjnych [%]

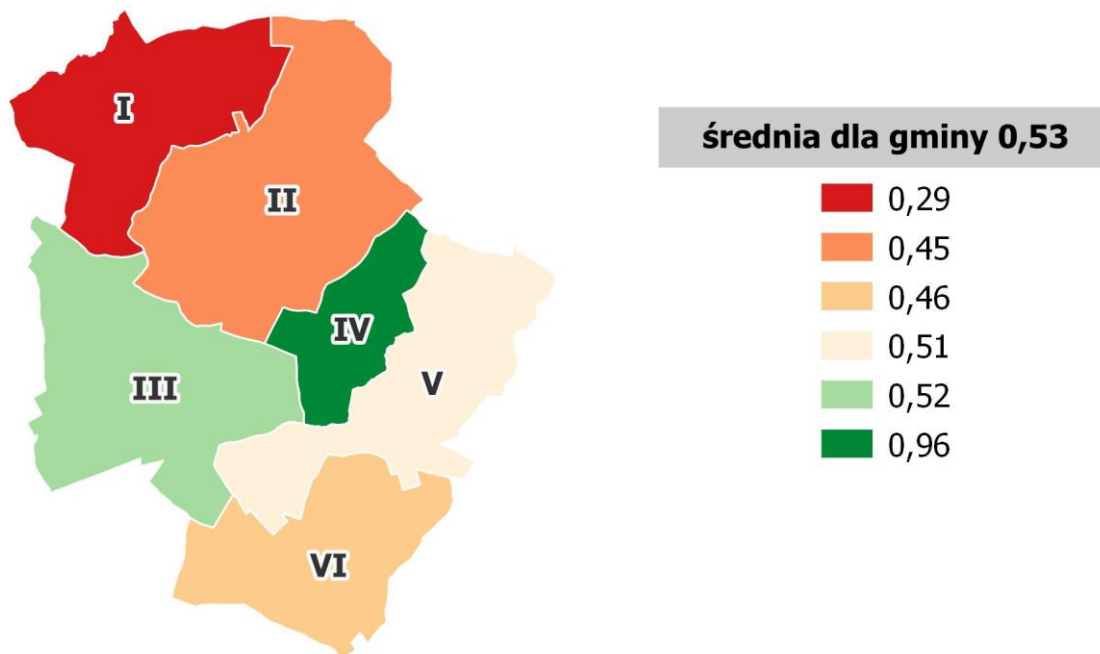
Nazwa obszaru	Powierzchnia [km ²]	Liczba terenów rekreacyjnych	Stosunek terenów rekreacyjnych na 1 km ² powierzchni
Obszar I	24,5	7	0,29
Obszar II	37,6	17	0,45
Obszar III	32,7	17	0,52
Obszar IV	11,5	11	0,96
Obszar V	25,5	13	0,51

DIAGNOZA DELEMITACYJNA

Obszar VI	21,8	10	0,46
Gmina	153,6	75	0,53

Źródło danych: opracowanie własne na podstawie danych BDOT (Baza danych obiektów topograficznych)

Rysunek 23. Stosunek terenów rekreacyjnych

Źródło danych: opracowanie własne

W ramach sfery przestrzenno-funkcjonalnej zanalizowano również poziom dostępności do obsługi komunikacyjnej w gminie Pawłowiczki. W tym celu wykorzystano wskaźnik przedstawiający rozmieszczenie przystanków komunikacji zbiorowej na terenie wyróżnionych jednostek. Zmienna została obliczona poprzez udział liczby przystanków w danej jednostce w stosunku do wszystkich przystanków w gminie. Warto wspomnieć, że poziom skomunikowania jest kluczowy w gminach ze względu na możliwości dostępu mieszkańców do instytucji społecznych oraz zakładów pracy, które znajdują się poza ich miejscem zamieszkania. Dotyczy to także dzieci i młodzieży dojeżdżających do szkół.

Na terenie gminy znajduje się 51 przystanków, co daje wartość zmiennej gminy 16,7%. Najwyższą wartość wskaźnika odnotowano w Obszarze III (21,6%), a najmniejszą (11,8%) w Obszarze VI.

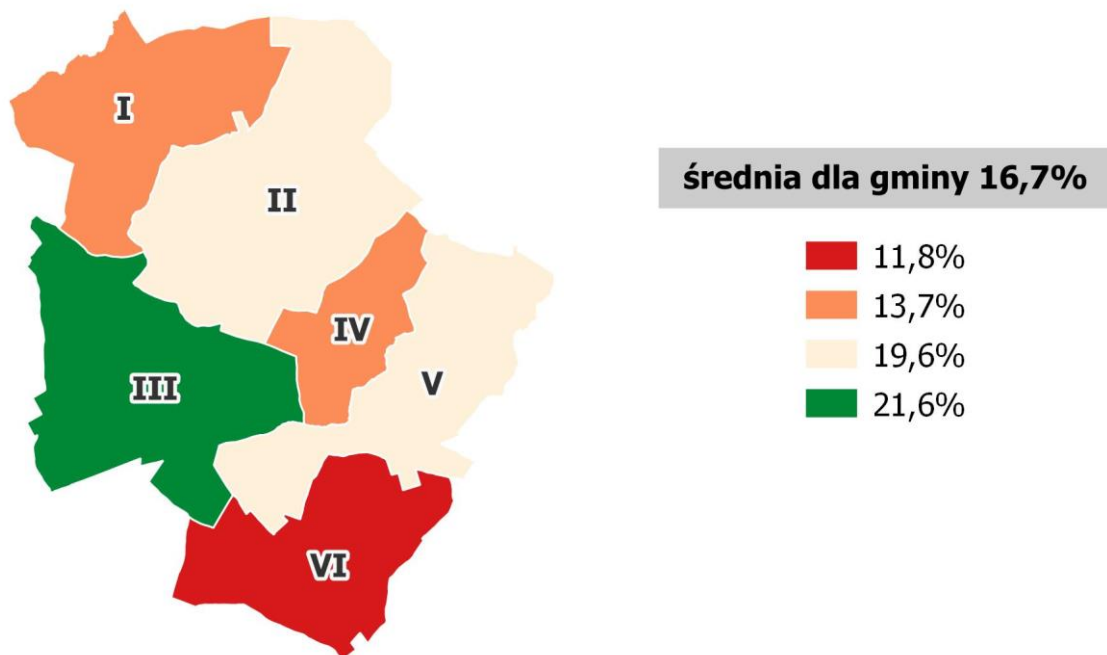
Tabela 25. Dostępność komunikacyjna

Nazwa obszaru	Liczba przystanków	Dostępność komunikacyjna
Obszar I	7	13,7%
Obszar II	10	19,6%
Obszar III	11	21,6%
Obszar IV	7	13,7%

Obszar V	10	19,6%
Obszar VI	6	11,8%
Gmina	51	16,7%

Źródło danych: opracowanie własne na podstawie BDOT (Baza danych obiektów topograficznych)

Rysunek 24. Dostępność komunikacyjna

Źródło danych: opracowanie własne

Ze względu na powszechne zjawisko starzenia się społeczeństwa, ważnym zadaniem gmin w całym kraju jest zapewnienie szerokiej opieki zdrowotnej dla swoich mieszkańców. Łatwy dostęp do takich usług pozwala mieszkańcom na szybkie diagnozowanie i ograniczanie problemów zdrowotnych.

Na terenie gminy Pawłowiczki odnotowano tylko 5 podmiotów świadczących usługi ochrony zdrowia. W przeliczeniu na liczbę mieszkańców daje to niski i mało korzystny wynik wskaźnika 0,7. Największa liczba punktów zdrowia zlokalizowana jest w jednostkach: Obszar IV (2 podmioty) wskaźnik o wartości 1,7 oraz Obszar III (2 podmioty) zmienna o wartości 1,5. W trzech spośród sześciu jednostek porównawczych, a więc w połowie — nie znajduje się żaden podmiot świadczący usługi zdrowotne, a wartość wskaźnika wyniosła 0,0. Są to: Obszar I, Obszar V oraz Obszar VI.

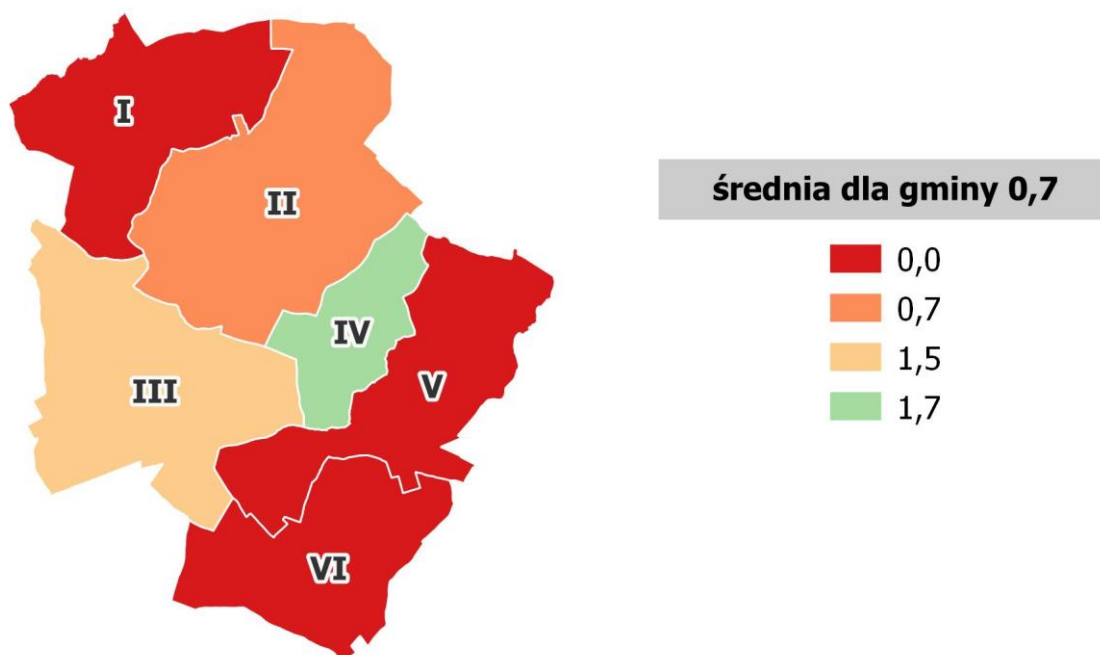
Tabela 26. Dostępność opieki zdrowotnej na 1000 mieszkańców

Nazwa obszaru	Liczba mieszkańców	Liczba podmiotów opieki zdrowotnej	Dostępność opieki zdrowotnej na 1000 mieszkańców
Obszar I	1 141	0	0,0
Obszar II	1 491	1	0,7
Obszar III	1 310	2	1,5

Obszar IV	1 146	2	1,7
Obszar V	1 301	0	0,0
Obszar VI	748	0	0,0
Gmina	7 137	5	0,7

Źródło danych: opracowanie własne na podstawie <https://rpwdl.ezdrowie.gov.pl/>

Rysunek 25. Dostępność opieki zdrowotnej na 1000 mieszkańców

Źródło danych: opracowanie własne

Ostatnim wskaźnikiem w zakresie sfery przestrzenno-funkcjonalnej jest udział powierzchni biologicznie czynnej w całkowitej powierzchni gminy. Powierzchnia biologicznie czynna oznacza obszary niezabudowane, takie jak: łąki, pola uprawne, zakrzewienia, itp. Wysoki udział powierzchni biologicznie czynnej pełni ważną rolę w jakości życia mieszkańców, ale także wpływa na atrakcyjność gminy pod względem osiedleńczym i rekreacyjnym.

Powierzchnia biologicznie czynna stanowi 96,5% obszaru gminy Pawłowiczki, a we wszystkich jej jednostkach zaobserwowano korzystny wynik powyżej 90%. Wartość wskaźnika w 5 jednostkach porównawczych oscyluje nawet w okolicach 97%, a spośród nich najwyższą wartość odnotowano w Obszarze II (97,5%). Jedynie w przypadku Obszaru IV wynik zmiennej jest niższy od wartości dla gminy i wynosi 93,4%.

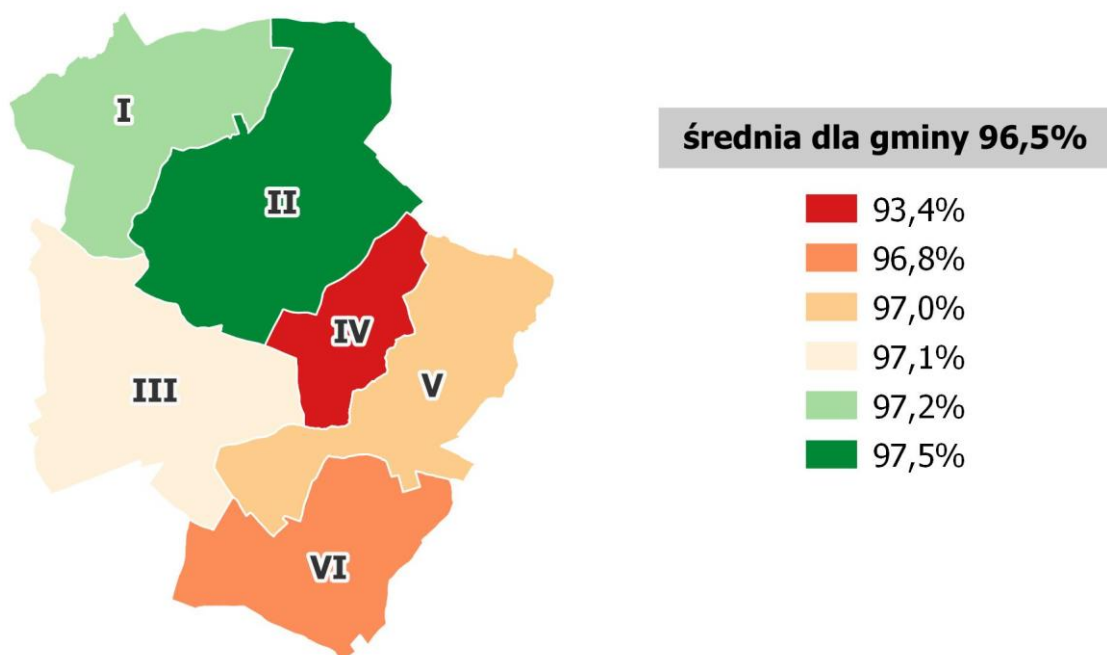
Tabela 27. Udział powierzchni biologicznie czynnej w powierzchni ogółem.

Nazwa obszaru	Powierzchnia biologicznie czynna [m ²]	Powierzchnia [m ²]	Udział powierzchni biologicznie czynnej w powierzchni ogółem
Obszar I	23 811 981	24 486 613	97,2%

Obszar II	36 604 803	37 559 943	97,5%
Obszar III	31 767 280	32 722 677	97,1%
Obszar IV	10 709 120	11 470 728	93,4%
Obszar V	24 717 416	25 491 632	97,0%
Obszar VI	21 119 524	21 825 724	96,8%
Gmina	148 730 124	153 557 317	96,5%

Źródło danych: opracowanie własne na podstawie BDOT (Baza danych obiektów topograficznych)

Rysunek 26. Udział powierzchni biologicznie czynnej w powierzchni ogółem

Źródło danych: opracowanie własne

Sfera techniczna

Ostatnia sfera zanalizowana w ramach niniejszej diagnozy, przedstawia sytuację gminy Pawłowiczki, która została oceniona na podstawie kilku kluczowych zmiennych, odnoszących się do: obiektów zabytkowych występujących na terenie gminy, obiektów użyteczności publicznej pod kątem ich energooszczędności oraz dostosowania do osób ze szczególnymi potrzebami.

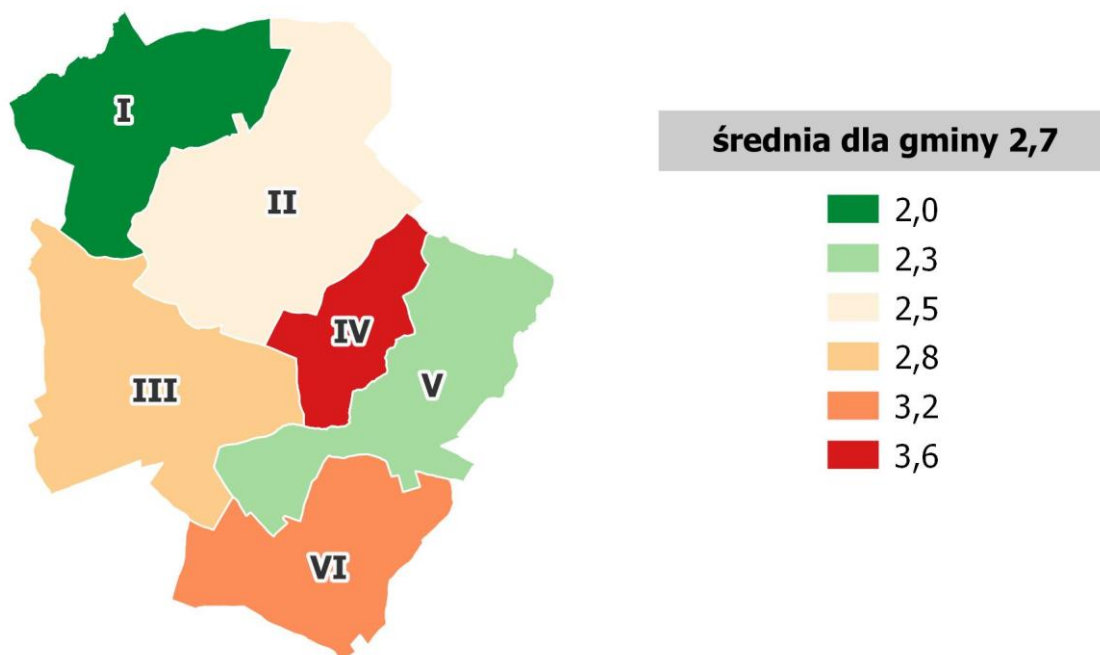
Najpierw zanalizowano istotny element sfery technicznej gminy, jakim są zabytki wpisane do rejestru zabytków. Warto zauważyć, że występowanie dużej liczby zabytków związane jest z koniecznością ponoszenia sporych nakładów finansowych przeznaczonych na ich utrzymanie i konserwację.

Gmina Pawłowiczki charakteryzuje się bogatym dziedzictwem kulturowym, a na jej terenie znajduje się 404 obiektów zabytkowych, co daje zagęszczenie na poziomie 2,7 tego typu obiektów na 1 km² powierzchni. Największa liczba zabytków występuje w Obszarze III (93) oraz Obszarze II (92), jednakże liczba ta, nie przekłada się na najwyższą wartość wskaźnika. Najbardziej niekorzystną sytuacją odnotowano natomiast na terenie Obszaru IV, gdzie wartość wskaźnika wynosi 3,6. Z kolei najmniejszą wartość zmiennej zaobserwowano w jednostce Obszar I (2,0).

Tabela 28. Liczba zabytków na km².

Nazwa obszaru	Powierzchnia [km ²]	Liczba zabytków	Liczba zabytków na km ²
Obszar I	24 486 613	50	2,0
Obszar II	37 559 943	93	2,5
Obszar III	32 722 677	92	2,8
Obszar IV	11 470 728	41	3,6
Obszar V	25 491 632	58	2,3
Obszar VI	21 825 724	70	3,2
Gmina	153 557 317	404	2,7

Źródło danych: opracowanie własne na podstawie danych Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków

Rysunek 27. Liczba zabytków na km²

Źródło danych: opracowanie własne

Na koniec diagnozy delimitacyjnej zanalizowano liczbę obiektów użyteczności publicznej wymagających podjęcia działań z zakresu termomodernizacji oraz dostosowania do osób ze szczególnymi potrzebami.

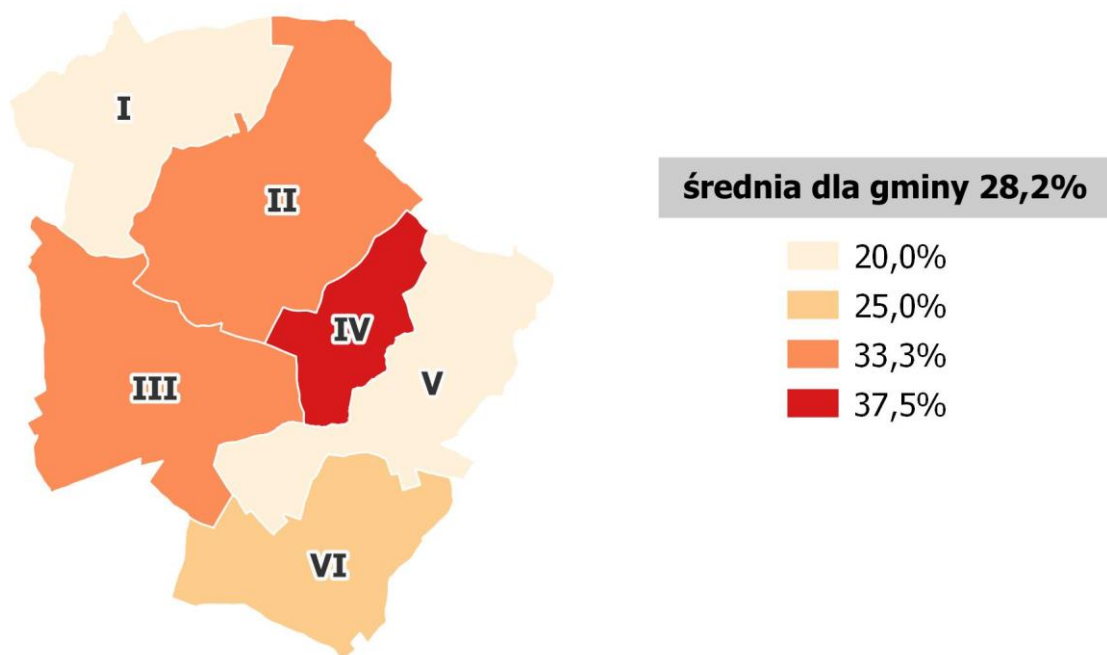
W gminie Pawłowiczki funkcjonuje 31 obiektów użyteczności publicznej i ponad $\frac{1}{4}$ z nich wymaga termomodernizacji (28,2%). Jednostki, w których udział obiektów publicznych wymagających termomodernizacji wyniósł więcej niż średnia gminy to: Obszar II oraz III (33,3%), a także Obszar IV (37,5%). Jednostki, które mają większość obiektów już przystosowanych, a więc wskaźnik osiągnął w nich wartość mniejszą od średniej to: Obszar I i Obszar V (20,0%).

Tabela 29. Udział obiektów użyteczności publicznej wymagających termomodernizacji

Nazwa obszaru	Liczba obiektów użyteczności publicznej	Liczba obiektów użyteczności publicznej wymagających termomodernizacji	Udział obiektów użyteczności publicznej wymagających termomodernizacji
Obszar I	5	1	20,0%
Obszar II	6	2	33,3%
Obszar III	3	1	33,3%
Obszar IV	8	3	37,5%
Obszar V	5	1	20,0%
Obszar VI	4	1	25,0%
Gmina	31	9	28,2%

Źródło danych: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Pawłowiczki

Rysunek 28. Udział obiektów użyteczności publicznej wymagających termomodernizacji

Źródło danych: opracowanie własne

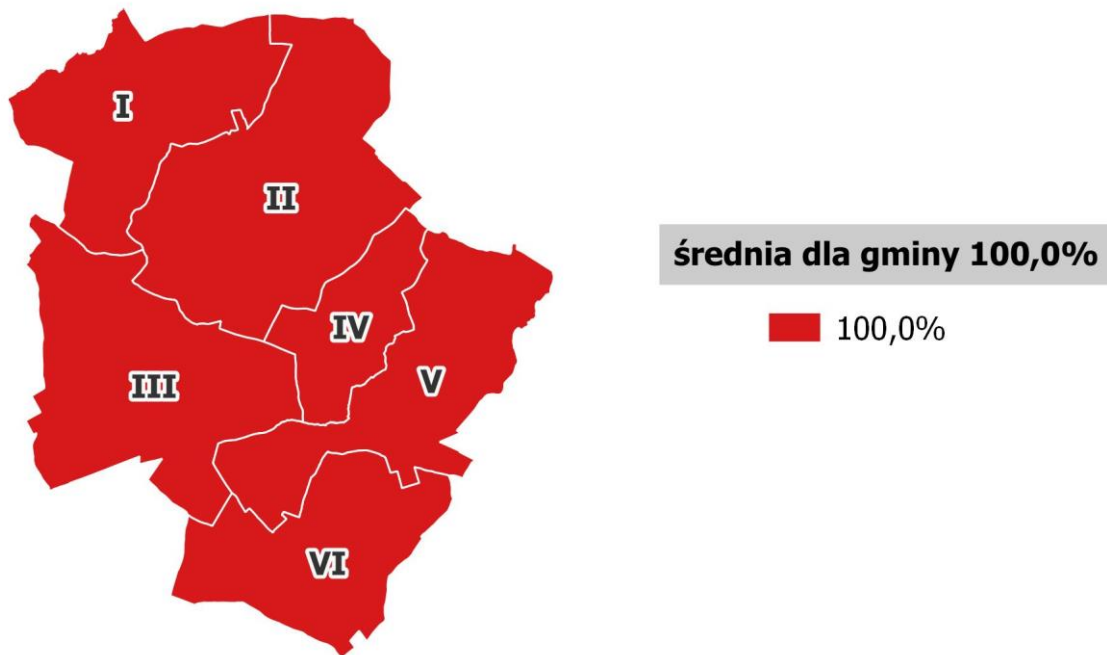
Obiekty użyteczności publicznej zbadano także pod kątem dostępności dla wszystkich mieszkańców, również tych ze szczególnymi potrzebami. Zapewnienie wszelkich udogodnień czy rozwiązań architektonicznych umożliwiających swobodne poruszanie się po budynkach jest istotne w celu ograniczenia zjawiska wykluczenia społecznego osób starszych i/lub schorowanych, czy osób z niepełnosprawnościami. W przypadku dostosowania obiektów do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami sytuacja jest mniej korzystna niż w poprzednim przypadku. Wszystkie obiekty gminne (100,0%), we wszystkich jednostkach porównawczych wymagają inwestycji w tym zakresie.

Tabela 30. Udział obiektów użyteczności publicznej wymagających dostosowania do osób ze szczególnymi potrzebami

Nazwa obszaru	Liczba obiektów użyteczności publicznej	Liczba obiektów użyteczności publicznej wymagających dostosowania do osób ze szczególnymi potrzebami	Udział obiektów użyteczności publicznej wymagających dostosowania do osób ze szczególnymi potrzebami
Obszar I	5	5	100,0%
Obszar II	6	6	100,0%
Obszar III	3	3	100,0%
Obszar IV	8	8	100,0%
Obszar V	5	5	100,0%
Obszar VI	4	4	100,0%
Gmina	31	31	100,0%

Źródło danych: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Pawłowiczki

Rysunek 29. Udział obiektów użyteczności publicznej wymagających dostosowania do osób ze szczególnymi potrzebami

Źródło danych: opracowanie własne

4. Podsumowanie analizy

Przeprowadzona we wcześniejszych rozdziałach analiza czynników problemowych oraz towarzyszących im negatywnych zjawisk pozwoliła na identyfikację obszaru zdegradowanego, a w dalszej kolejności wyznaczenie obszaru rewitalizacji.

Metodyka wyznaczenia (delimitacji) obszaru zdegradowanego obejmowała następujące etapy:

- I. Podział obszaru gminy na jednostki porównawcze;
- II. Wybór kryteriów (zmiennych) delimitacji;
- III. Przeprowadzenie szczegółowej analizy wskaźnikowej w zakresie problemów społecznych wyodrębnionych obszarach (badanie ilościowe). W jej wyniku zweryfikowano sytuację obszarów problemowych (metoda: analiza danych zastanych pozyskanych ze źródeł), normalizacja (standaryzacja) danych zastanych;
- IV. Wyodrębnienie obszarów porównawczych, które cechują się najwyższym stopniem zdegradowania w wymiarze społecznym i pozaspołecznym;
- V. Weryfikacja sytuacji problemowej w gminie, wyodrębnienie obszaru o szczególnym nasileniu problemów społecznych, uwzględniającego ustawowe wskaźniki obligatoryjne dotyczące powierzchni (maksymalnie 20% powierzchni gminy) oraz ludności (maksymalnie 30% wszystkich mieszkańców gminy).

Zgodnie z zapisami ustawy o rewitalizacji⁹, obszar nazywany jest zdegradowanym jeśli znajduje się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych oraz w przypadku wystąpienia co najmniej jednego z następujących negatywnych zjawisk: gospodarczych, środowiskowych, przestrzennych lub technicznych. Ponadto według ww. ustawy, kluczowymi kryteriami wyznaczenia obszaru zdegradowanego są czynniki w sferze społecznej. W związku z tym w analizie skupiono się na kryteriach delimitacji, które związane są z sytuacją demograficzną, kapitałem ludzkim i społecznym, wsparciem społecznym, ogólnym bezpieczeństwem oraz problemem bezrobocia.

Wynik analizy sfery społecznej, która w decydujący sposób wpływa na konieczność podjęcia działań rewitalizacyjnych, zobrazowany został wskaźnikiem syntetycznym. Wysoki wynik tego wskaźnika, który przekracza średnią wartość dla całej gminy, wskazuje na najwyższe natężenie negatywnych zjawisk społecznych. Poniżej zaprezentowano zbiorczo wartości analizowanych wskaźników w sferze społecznej oraz ich wartości zestandaryzowane, na podstawie których obliczono wartość syntetycznego wskaźnika degradacji dla poszczególnych jednostek porównawczych.

---

⁹ Ustawa o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 (Dz. U. z 2021 r. poz. 485, z 2023 r. poz. 28, 1688).

DIAGNOZA DELEMITACYJNA

Tabela 31. Podsumowanie analizy obszarów - sfera społeczna – wartości wskaźników

Nazwa obszaru	Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców	Liczba osób bezrobotnych na 1000 mieszkańców	Liczba osób długotrwale bezrobotnych na 1000 mieszkańców	Liczba klientów pomocy społecznej na 1000 mieszkańców	Liczba udzielonych świadczeń na 1000 mieszkańców	Liczba osób pobierających świadczenia ze względu na niepełnosprawność na 1000 mieszkańców	Liczba korzystających z dożywiania na 1000 mieszkańców
Obszar I	-2,6	8,8	4,4	8,8	71,9	6,1	0,0
Obszar II	-8,0	36,9	19,5	25,5	275,7	3,4	2,0
Obszar III	-8,4	28,2	14,5	22,9	306,9	8,4	6,9
Obszar IV	-8,7	26,2	14,0	19,2	259,2	6,1	3,5
Obszar V	-6,1	21,5	11,5	18,4	226,0	8,5	6,1
Obszar VI	0,0	14,7	13,4	30,7	274,1	1,3	2,7
Gmina	-5,7	22,7	12,9	20,9	235,6	5,6	3,5

Nazwa obszaru	Pomoc społeczna z tytułu ubóstwa na 1000 mieszkańców	Liczba korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu na 1000 mieszkańców	Bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych i prowadzenia gosp. dom. na 1000 mieszkańców	Korzystający z dodatku mieszkaniowego na 1000 mieszkańców	Ogólna liczba przestępstw na 1000 mieszkańców	Liczba zdarzeń drogowych na 1000 mieszkańców	Liczba organizacji pozarządowych na 1000 mieszkańców
Obszar I	3,5	0,0	1,8	0,0	4,4	5,3	4,4
Obszar II	47,6	0,7	2,0	1,3	6,7	6,0	4,7
Obszar III	13,0	0,0	3,1	5,3	5,3	2,3	3,8
Obszar IV	7,9	10,5	1,7	4,4	10,5	5,2	1,7
Obszar V	7,7	30,7	0,0	0,8	6,9	4,6	1,5
Obszar VI	10,7	0,0	4,0	6,7	6,7	8,0	4,0
Gmina	15,1	7,0	2,1	3,1	6,8	5,2	3,4

Źródło danych: opracowanie własne

DIAGNOZA DELEMITACYJNA

Tabela 32. Podsumowanie analizy obszarów - sfera społeczna – wartości zestandaryzowane

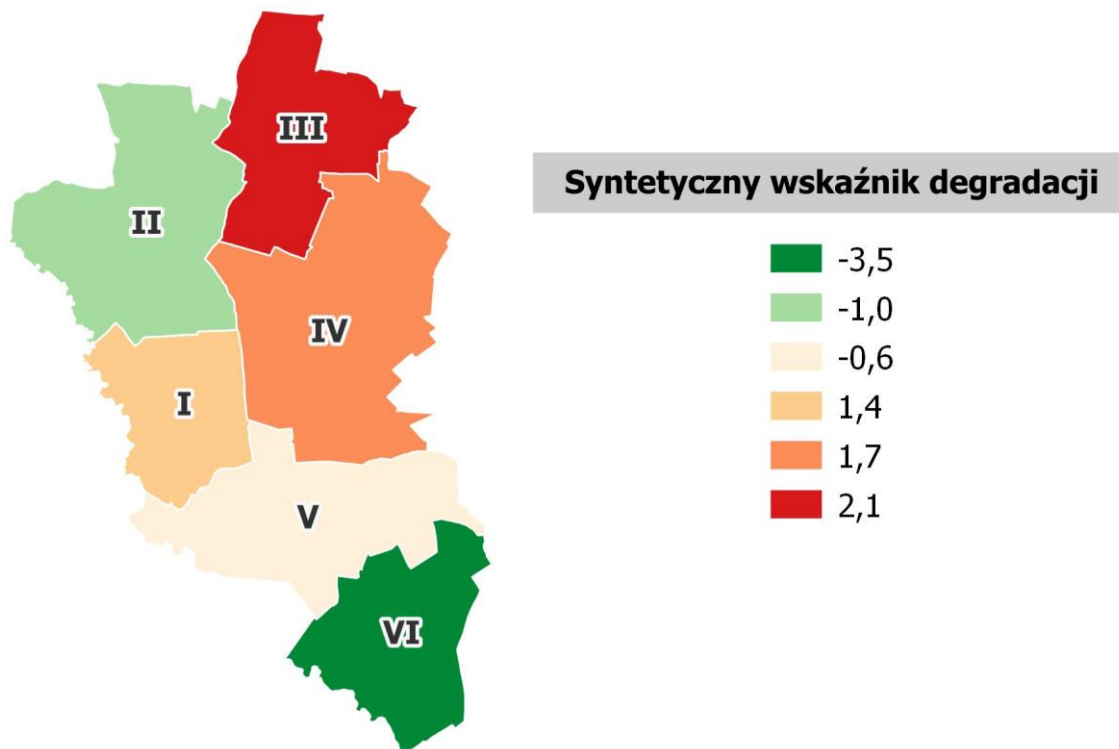
Nazwa obszaru	Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców	Liczba osób bezrobotnych na 1000 mieszkańców	Liczba osób długotrwale bezrobotnych na 1000 mieszkańców	Liczba klientów pomocy społecznej na 1000 mieszkańców	Liczba udzielonych świadczeń na 1000 mieszkańców	Liczba osób pobierających świadczenia ze względu na niepełnosprawność na 1000 mieszkańców	Liczba korzystających z dożywiania na 1000 mieszkańców	Syntetyczny Wskaźnik degradacji
Obszar I	-0,85	-1,39	-1,72	-1,63	-1,94	0,18	-1,36	-13,2
Obszar II	0,67	1,41	1,34	0,61	0,47	-0,81	-0,59	3,3
Obszar III	0,77	0,55	0,33	0,26	0,84	0,98	1,29	3,3
Obszar IV	0,86	0,34	0,22	-0,23	0,28	0,17	-0,02	4,6
Obszar V	0,14	-0,12	-0,27	-0,33	-0,11	1,00	1,01	1,5
Obszar VI	-1,58	-0,80	0,10	1,32	0,46	-1,52	-0,33	0,5

Nazwa obszaru	Pomoc społeczna z tytułu ubóstwa na 1000 mieszkańców	Liczba korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu na 1000 mieszkańców	Bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych i prowadzenia gosp. dom. na 1000 mieszkańców	Korzystający z dodatku mieszkaniowego na 1000 mieszkańców	Ogólna liczba przestępstw na 1000 mieszkańców	Liczba zdarzeń drogowych na 1000 mieszkańców	Liczba organizacji pozarządowych na 1000 mieszkańców	Syntetyczny Wskaźnik degradacji
Obszar I	-0,71	-0,57	-0,25	-1,12	-1,14	0,01	-0,74	-13,2
Obszar II	2,00	-0,51	-0,06	-0,64	-0,02	0,42	-0,97	3,3
Obszar III	-0,13	-0,57	0,71	0,82	-0,68	-1,58	-0,33	3,3
Obszar IV	-0,44	0,28	-0,26	0,47	1,80	0,00	1,18	4,6
Obszar V	-0,45	1,92	-1,54	-0,84	0,08	-0,34	1,33	1,5
Obszar VI	-0,27	-0,57	1,41	1,31	-0,03	1,49	-0,47	0,5

Źródło danych: opracowanie własne

Poniższy rysunek prezentuje syntetyczny wskaźnik degradacji w sferze społecznej.

Rysunek 30. Wskaźnik syntetyczny degradacji w obszarze społecznym

Źródło danych: opracowanie własne

Poszczególne etapy wyznaczania wskaźnika syntetycznego:

1. Normalizacja poszczególnych zjawisk kryzysowych – czynność ta polega na odjęciu od zmiennych ich średnich arytmetycznych, a następnie podzieleniu otrzymanej różnicy przez odchylenie standardowe;
2. Określenie charakteru wskaźnika (czy dany wskaźnik jest stymulantą czy destymulantą) oraz przekształcenie wartości wskaźników cząstkowych;
3. Wyznaczenie jednej wartości wskaźnika syntetycznego będącego sumą wszystkich wskaźników cząstkowych wykorzystanych do określenia negatywnych zjawisk społecznych.

Dodatkowym kryterium podczas wyznaczania obszaru zdegradowanego były wyniki zmiennych w pozostałych sferach, tj. gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej. Analizowane wskaźniki zestawiono łącznie w postaci poniższych zestawień tabelarycznych, wraz zaznaczoną kolorem sytuacją kryzysową.

DIAGNOZA DELEMITACYJNA

Tabela 33. Podsumowanie analizy pozostały obszarów - sfera gospodarcza, środowiskowa, przestrzenno-funkcjonalna, techniczna – wartości wskaźników

Nazwa obszaru	Liczba podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców	Różnica pomiędzy nowo-zarejestrowanymi a wyrejestrowanymi podmiotami gospodarczymi na 1000 mieszkańców	Ilość wyrobów azbestowych przypadających na 1 mieszkańca [kg na mieszkańca]	Udział budynków mieszkalnych znajdujących się w strefie zagrożenia hałasem drogowym i kolejowym	Średnie roczne stężenie PM2.5	Udział gospodarstw domowych ogrzewanych kotłami na paliwo stałe	Dostępność punktów usług publicznych
Obszar I	30,7	0,9	254 732,7	0,0%	16,2	62,7%	4,4
Obszar II	31,5	-0,7	223 841,7	0,0%	16,3	67,3%	4,0
Obszar III	32,8	2,3	282 618,3	9,2%	15,6	67,5%	3,1
Obszar IV	54,1	1,7	192 342,9	36,6%	16,9	57,2%	5,2
Obszar V	26,1	0,8	362 305,9	0,0%	17,1	68,9%	3,1
Obszar VI	28,1	-1,3	421 589,6	0,0%	16,2	71,2%	6,7
Gmina	33,9	0,6	289 571,9	7,6%	16,3	65,8%	4,4

Nazwa obszaru	Stosunek terenów rekreacyjnych w powierzchni ogółem	Dostępność komunikacyjna	Dostępność opieki zdrowotnej na 1000 mieszkańców	Udział powierzchni biologicznie czynnej w powierzchni ogółem	Liczba zabytków i pomników przyrody na km ²	Udział obiektów publicznych wymagających termomodernizacji	Udział obiektów wymagających dostosowania do osób ze szczególnymi potrzebami
Obszar I	0,29	13,7%	0,0	97,2%	2,0	20,0%	100,0%
Obszar II	0,45	19,6%	0,7	97,5%	2,5	33,3%	100,0%
Obszar III	0,52	21,6%	1,5	97,1%	2,8	33,3%	100,0%
Obszar IV	0,96	13,7%	1,7	93,4%	3,6	37,5%	100,0%
Obszar V	0,51	19,6%	0,0	97,0%	2,3	20,0%	100,0%
Obszar VI	0,46	11,8%	0,0	96,8%	3,2	25,0%	100,0%
Gmina	0,53	16,7%	0,7	96,5%	2,7	28,2%	100,0%

Źródło danych: opracowanie własne

5. Wyznaczanie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

Celem procesu rewitalizacji jest wyprowadzenie ze stanu kryzysowego obszaru zdegradowanego poprzez kompleksowe działania. Ponadto rewitalizacja zakłada wykorzystanie potencjałów oraz uwarunkowań, którymi charakteryzuje się dana jednostka. Wyprowadzanie ze stanu kryzysowego następuje poprzez realizację zintegrowanych przedsięwzięć na rzecz lokalnej społeczności, środowiska, przestrzeni oraz gospodarki.

Zgodnie z art. 9. ust. 1. ustawy o rewitalizacji¹⁰: „Obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, wysokiej liczby mieszkańców będących osobami ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (Dz. U. z 2022 r. poz. 2240), niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym, można wyznaczyć jako obszar zdegradowany w przypadku występowania na nim ponadto co najmniej jednego z następujących negatywnych zjawisk:

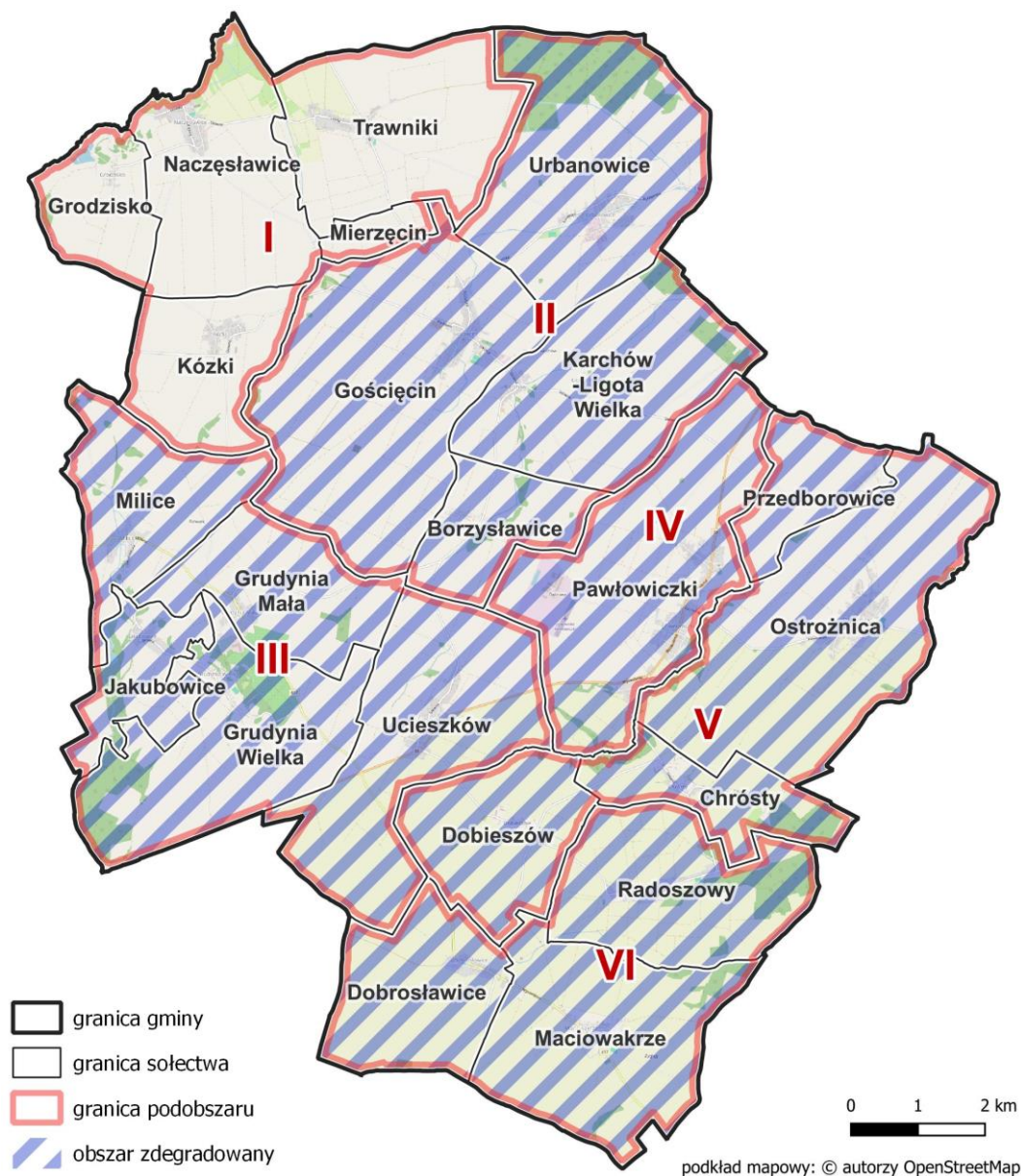
- 1) gospodarczych – w szczególności niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw lub
- 2) środowiskowych – w szczególności przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska, lub
- 3) przestrzenno-funkcjonalnych – w szczególności niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej złego stanu technicznego, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niedostosowania infrastruktury do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, niedoboru lub niskiej jakości terenów publicznych, lub
- 4) technicznych – w szczególności degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, oraz nefunkcjonowaniu rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności, ochrony środowiska i zapewniania dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami”.

---

¹⁰ Ustawa o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 (Dz. U. z 2024 r. poz. 278).

W gminie Pawłowiczki z uwagi na natężenie negatywnych zjawisk o charakterze społecznym, a także występującej niekorzystnej sytuacji w pozostałych sferach, wskazano jako obszar zdegradowany pięć jednostek: Obszar II (Borzysławice, Gościęcin, Karchów-Ligota Wielka, Urbanowice,), Obszar III (Grudynia Mała, Grudynia Wielka, Jakubowice, Milice, Ucieszków), Obszar IV (Pawłowiczki), Obszar V (Chrósty, Dobieszów, Ostrożnica, Przedborowice) oraz Obszar VI (Dobrosławice, Maciowakrze, Radoszowy).

Rysunek 31. Obszar zdegradowany gminy Pawłowiczki

Źródło danych: Opracowanie własne

Przedstawiony na powyższej grafice obszar zdegradowany zajmuje łącznie powierzchnię 12 907 ha (84,1% powierzchni gminy) oraz jest zamieszkały przez 5 996 osób (84,0% mieszkańców gminy).

Ostatnim etapem diagnozy delimitacyjnej jest wyznaczenie obszaru rewitalizacji, który zgodnie z poniższymi zapisami ustawy o rewitalizacji charakteryzuje się poprzez:

„Obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, o których mowa art. 9 ust.1, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację, wyznacza się jako obszar rewitalizacji” (Art. 10 pkt 1 ustawy o rewitalizacji [Dz. U. z 2024 r. poz.278]).

„Obszar rewitalizacji nie może być większy niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez więcej niż 30% liczby mieszkańców gminy. Obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic” (Art. 10 pkt 2 ustawy o rewitalizacji).

W gminie Pawłowiczki obszar rewitalizacji wyznaczono na terenie czterech jednostek porównawczych: Podobszar II (wieś Gościęcín), Podobszar VI (wieś Maciowakrze), Podobszar V (wieś Ostroźnica) oraz Podobszar IV (wieś Pawłowiczki). Wskazane obszary charakteryzują się szczególnie wysokim natężeniem negatywnych zjawisk społecznych (syntetyczny wskaźnik degradacji przyjął niekorzystną, czyli wartość większą od zera), a równocześnie odnotowano wysoką skalę negatywnych zjawisk o charakterze pozaspółcznym. Na wyznaczenie obszaru rewitalizacji w zawężonym kształcie miała również wpływ ocena potencjału przeprowadzenia działań rewitalizacyjnych oraz aktualny stan zagospodarowania terenu, który może mieć znaczenie dla realizacji potencjalnych przedsięwzięć. Wyodrębniony obszar rewitalizacji charakteryzuje się wysokim potencjałem dla lokalizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

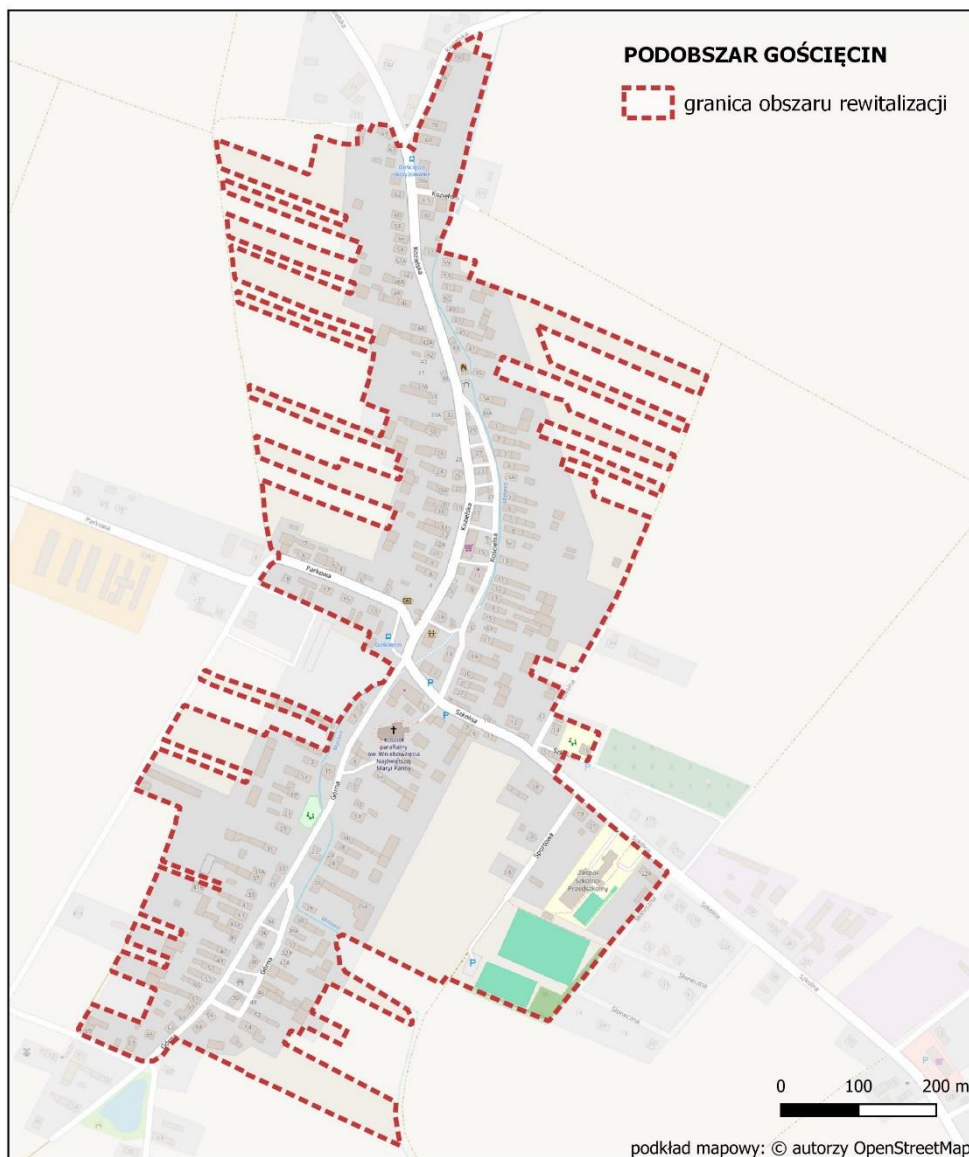
Tabela 34. Zestawienie wskaźników obligatoryjnych

Obszar	Powierzchnia [ha]	% powierzchni	Ludność [os]	% ludności
Gmina Pawłowiczki	15 356	100,0%	7 137	100,00%
Obszar Zdegradowany	12 907	84,05%	5 996	84,0%¹
Obszar Rewitalizacji	178	1,16%	1 837	25,74
OR Gościęcín	48	0,31%	510	7,15%
OR Maciowakrze	52	0,34%	336	4,71%
OR Ostroźnica	26	0,17%	336	4,71%
OR Pawłowiczki	53	0,34%	655	9,18%

Źródło danych: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Pawłowiczki

łącznie obszar rewitalizacji zajmuje powierzchnię 178 ha (1,16% powierzchni gminy) oraz jest zamieszkały przez 1 837 osób (25,74% mieszkańców gminy). Oznacza to, że wyznaczony obszar rewitalizacji spełnia wymagania zawarte w ustawie o rewitalizacji odnośnie do powierzchni oraz liczby ludności obszaru.

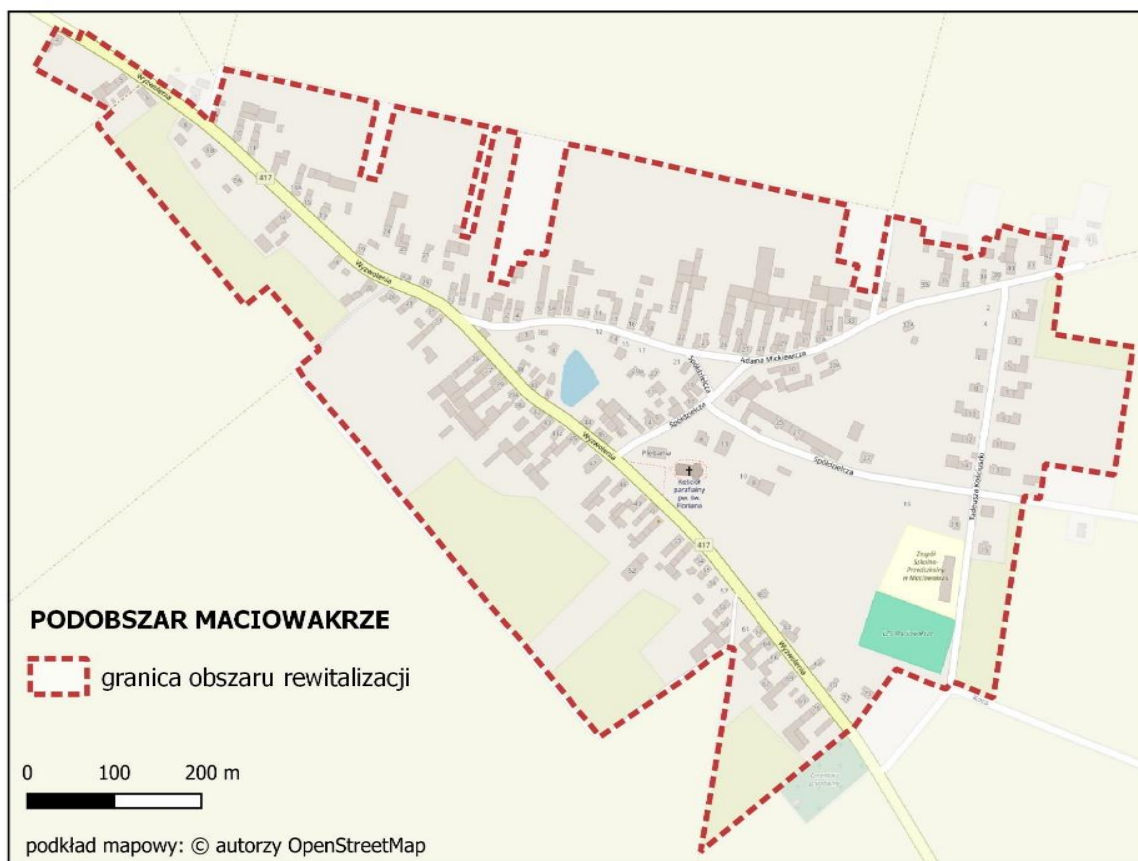
Rysunek 32. Obszar rewitalizacji gminy Pawłowiczki – Podobszar Gościęcín

Źródło danych: Opracowanie własne

– Podobszar rewitalizacji Gościęcín (znajdujący się w jednostce II) ma 48 ha powierzchni (co stanowi 0,31% całej powierzchni gminy), a liczba zamieszkującej go ludności to 510 osób (co stanowi 7,15% populacji gminy). Obszar rewitalizacji obejmuje punkty takie jak: OSP Gościęcín, Zespół Szkolno-Przedszkolny w Gościęcínie, a także Kościół Rzymskokatolicki pw. Wniebowzięcia NMP. Ponadto w tym podobszarze rewitalizacji zlokalizowane są różnorodne usługi oraz miejsca rekreacji i sportu takie jak place zabaw czy boisko sportowe.

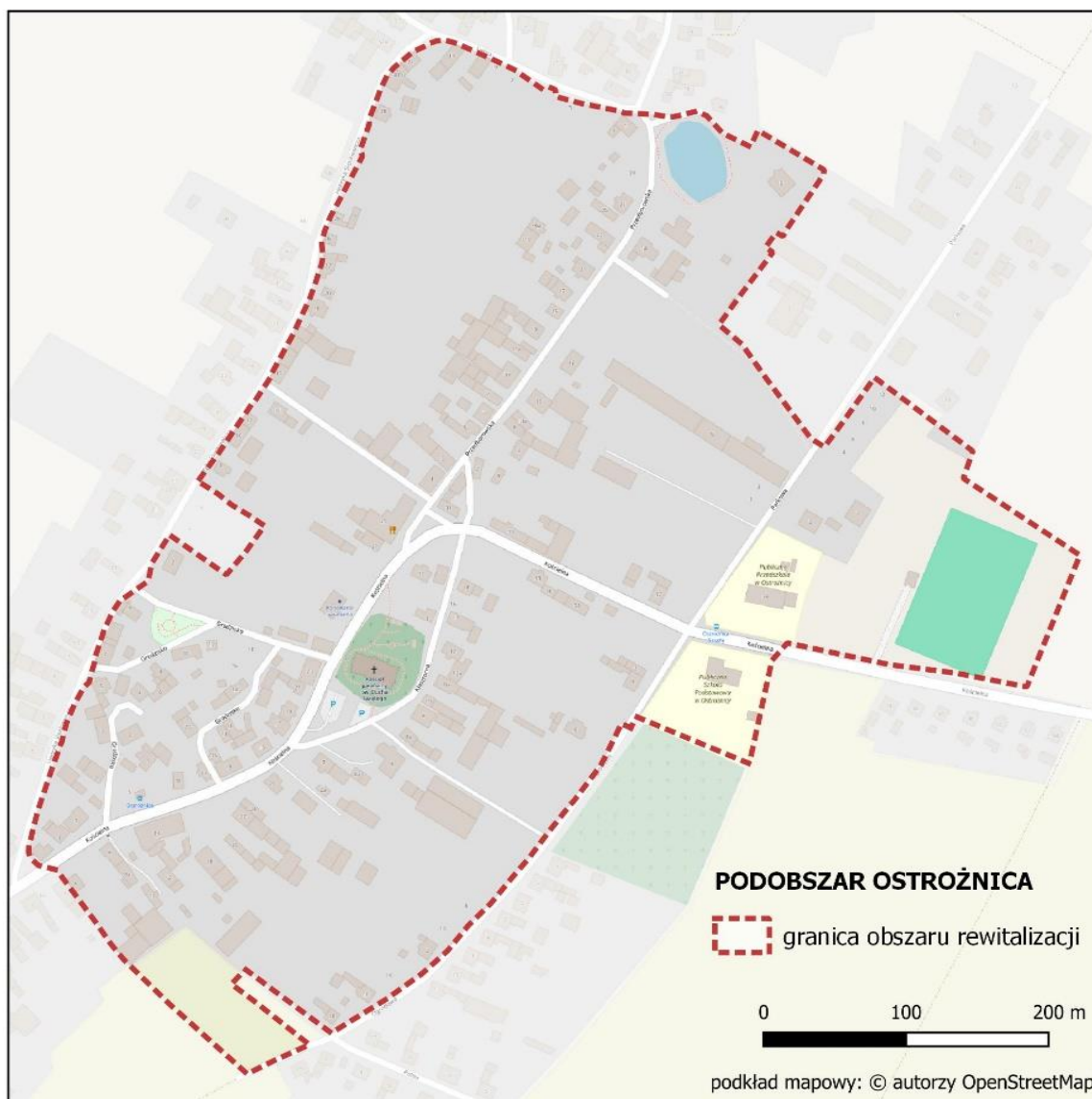
Rysunek 33. Obszar rewitalizacji gminy Pawłowiczki – Podobszar Maciowakrze

Źródło danych: Opracowanie własne

– Podobszar rewitalizacji Maciowakrze (znajdujący się w jednostce VI) ma 52 ha powierzchni (co stanowi 0,34% całej powierzchni gminy), a liczba zamieszkującej go ludności to 336 osób (co stanowi 4,71% populacji gminy). W tym podobszarze rewitalizacji zlokalizowane są: Zespół Szkolno-Przedszkolny w Maciowakrze, OSP w Maciowakrze, boisko sportowe, Parafia rzymskokatolicka św. Floriana oraz różne usługi.

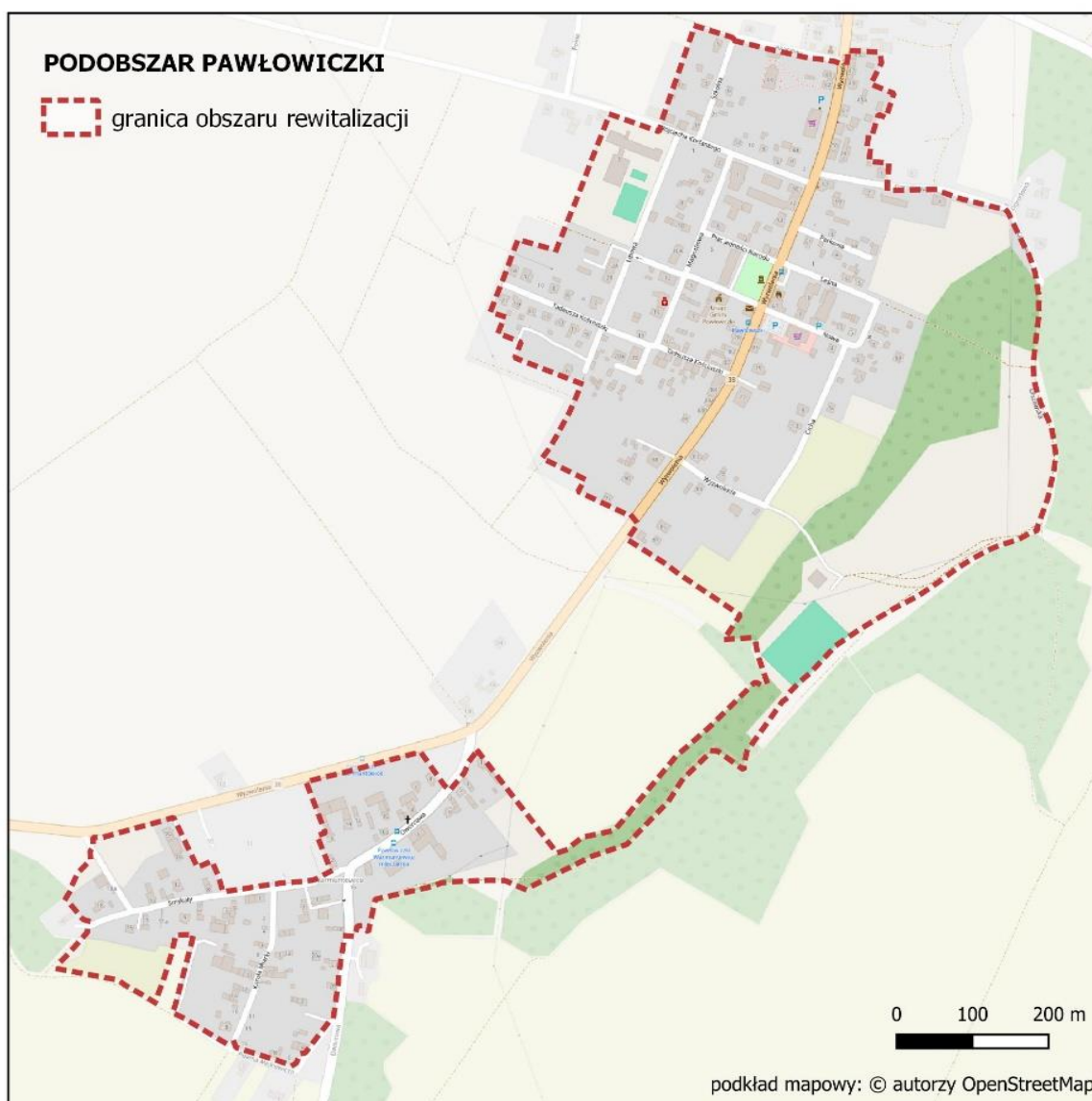
Rysunek 34. Obszar rewitalizacji gminy Pawłowiczki – Podobszar Ostrożnica

Źródło danych: Opracowanie własne

– Podobszar rewitalizacji Ostrożnica (znajdujący się w jednostce V) ma 26 ha powierzchni (co stanowi 0,17% całej powierzchni gminy), a liczba zamieszkującej go ludności to 336 osób (co stanowi 4,71% populacji gminy). Obszar rewitalizacji obejmuje punkty takie jak: OSP Ostrożnica, Zespół Szkolno-Przedszkolny w Ostrożnicy, Publiczne Przedszkole w Ostrożnicy oraz Kościół Rzymskokatolicki pw. Ducha Świętego wraz z parafią. Ponadto w tym podobszarze rewitalizacji zlokalizowane są różnorodne usługi oraz miejsca rekreacji i sportu takie jak plac zabaw czy boisko.

Rysunek 35. Obszar rewitalizacji gminy Pawłowiczki – Podobszar Pawłowiczki

Źródło danych: Opracowanie własne

– Podobszar rewitalizacji Pawłowiczki (znajdujący się w jednostce IV) ma 53 ha powierzchni (co stanowi 0,34% całej powierzchni gminy), a liczba zamieszkującej go ludności to 655 osób (co stanowi 9,18% populacji gminy). Obszar rewitalizacji obejmuje centrum administracyjne gminy – Urząd Gminy Pawłowiczki, a także inne jednostki organizacyjne takie jak: Dom Spotkań (świetlica), Gminna Biblioteka Publiczna, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej oraz Zespół Szkolno-Przedszkolny im. Janusza Korczaka w Pawłowiczkach. Ponadto w tym podobszarze rewitalizacji znajduje się wiele różnorodnych usług oraz miejsca rekreacji i sportu.

6. Spis tabeli i rysunków

6.1 Tabele

Tabela 1. Zestawienie obszarów porównawczych w ramach programu rewitalizacji	9
Tabela 2. Katalog wskaźników - kryteria delimitacji.....	10
Tabela 3. Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców	15
Tabela 4. Liczba osób bezrobotnych na 1000 mieszkańców	16
Tabela 5. Liczba osób długotrwale bezrobotnych na 1000 mieszkańców	17
Tabela 6. Liczba klientów ośrodków pomocy społecznej na 1000 mieszkańców.	19
Tabela 7. Liczba udzielonych świadczeń na 1000 mieszkańców.	20
Tabela 8. Liczba osób pobierających świadczenia ze względu na niepełnosprawność na 1000 mieszkańców.	21
Tabela 9. Liczba korzystających z dożywiania na 1000 mieszkańców	22
Tabela 10. Pomoc społeczna z tytułu ubóstwa na 1000 mieszkańców.	23
Tabela 11. Liczba korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu na 1000 mieszkańców.	24
Tabela 12. Bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych i prowadzenia gosp. dom. na 1000 mieszkańców.	25
Tabela 13. Korzystający z dodatku mieszkaniowego na 1000 mieszkańców.	26
Tabela 14. Liczba przestępstw na 1000 mieszkańców.	27
Tabela 15. Liczba zdarzeń drogowych na 1000 mieszkańców.	29
Tabela 16. Liczba organizacji pozarządowych na 1000 mieszkańców	30
Tabela 17. Liczba podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców.	31
Tabela 18. Różnica pomiędzy nowo zarejestrowanymi, a wyrejestrowanymi podmiotami gospodarczymi na 1000 mieszkańców.	32
Tabela 19. Ilość wyrobów azbestowych przypadających na 1 mieszkańca [kg na mieszkańca]	34
Tabela 20. Udział budynków mieszkalnych znajdujących się w strefie zagrożenia hałasem drogowym i kolejowym	35
Tabela 21. Średnie roczne stężenie PM2.5.....	36
Tabela 22. Udział gospodarstw domowych ogrzewanych kotłami na paliwo stałe.....	37
Tabela 23. Dostępność punktów usług publicznych.	38
Tabela 24. Stosunek terenów rekreacyjnych [%]	39
Tabela 25. Dostępność komunikacyjna	40
Tabela 26. Dostępność opieki zdrowotnej na 1000 mieszkańców	41
Tabela 27. Udział powierzchni biologicznie czynnej w powierzchni ogółem.	42
Tabela 28. Liczba zabytków na km2.	44
Tabela 29. Udział obiektów użyteczności publicznej wymagających termomodernizacji	45
Tabela 30. Udział obiektów użyteczności publicznej wymagających dostosowania do osób ze szczególnymi potrzebami	46
Tabela 31. Podsumowanie analizy obszarów - sfera społeczna – wartości wskaźników	49
Tabela 32. Podsumowanie analizy obszarów - sfera społeczna – wartości zestandaryzowane	50
Tabela 33. Podsumowanie analizy pozostały obszarów - sfera gospodarcza, środowiskowa, przestrzenno-funkcjonalna, techniczna – wartości wskaźników.....	52
Tabela 34. Zestawienie wskaźników obligatoryjnych.....	55

6.2 Rysunki

Rysunek 1. Podział gminy na obszary porównawcze	9
Rysunek 2. Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców.....	16
Rysunek 3. Liczba osób bezrobotnych na 1000 mieszkańców.....	17
Rysunek 4. Liczba osób długotrwale bezrobotnych na 1000 mieszkańców.....	18
Rysunek 5. Liczba klientów ośrodków pomocy społecznej na 1000 mieszkańców.....	19
Rysunek 6. Liczba udzielonych świadczeń na 1000 mieszkańców.....	20
Rysunek 7. Liczba osób pobierających świadczenia ze względu na niepełnosprawność na 1000 mieszkańców.....	21
Rysunek 8. Liczba korzystających z dożywiania na 1000 mieszkańców.....	22
Rysunek 9. Pomoc społeczna z tytułu ubóstwa na 1000 mieszkańców.	23
Rysunek 10. Liczba korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu na 1000 mieszkańców.....	24
Rysunek 11. Bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych i prowadzenia gosp. dom. na 1000 mieszkańców.	26
Rysunek 12. Korzystający z dodatku mieszkaniowego na 1000 mieszkańców.....	27
Rysunek 13. Liczba przestępstw na 1000 mieszkańców.....	28
Rysunek 14. Liczba zdarzeń drogowych na 1000 mieszkańców.....	29
Rysunek 15. Liczba organizacji pozarządowych na 1000 mieszkańców.....	30
Rysunek 16. Liczba podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców.....	32
Rysunek 17. Różnica pomiędzy nowo zarejestrowanymi, a wyrejestrowanymi podmiotami gospodarczymi na 1000 mieszkańców.....	33
Rysunek 18. Liczba działek na których zidentyfikowano wyroby azbestowe/km ²	34
Rysunek 19. Udział budynków mieszkalnych znajdujących się w strefie zagrożenia hałasem drogowym i kolejowym.....	35
Rysunek 20. Średnie roczne stężenie PM _{2.5}	36
Rysunek 21. Udział gospodarstw domowych ogrzewanych kotłami na paliwo stałe	37
Rysunek 22. Dostępność punktów usług publicznych	39
Rysunek 23. Stosunek terenów rekreacyjnych	40
Rysunek 24. Dostępność komunikacyjna.....	41
Rysunek 25. Dostępność opieki zdrowotnej na 1000 mieszkańców.....	42
Rysunek 26. Udział powierzchni biologicznie czynnej w powierzchni ogółem.....	43
Rysunek 27. Liczba zabytków na km ²	45
Rysunek 28. Udział obiektów użyteczności publicznej wymagających termomodernizacji.....	46
Rysunek 29. Udział obiektów użyteczności publicznej wymagających dostosowania do osób ze szczególnymi potrzebami.....	47
Rysunek 30. Wskaźnik syntetyczny degradacji w obszarze społecznym.....	51
Rysunek 31. Obszar zdegradowany gminy Pawłowiczki.....	54
Rysunek 32. Obszar rewitalizacji gminy Pawłowiczki – Podobszar Gościęcín	56
Rysunek 33. Obszar rewitalizacji gminy Pawłowiczki – Podobszar Maciowakrze.....	57
Rysunek 34. Obszar rewitalizacji gminy Pawłowiczki – Podobszar Ostroźnica	58
Rysunek 35. Obszar rewitalizacji gminy Pawłowiczki – Podobszar Pawłowiczki.....	59